

3024

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 9-వ తేది బుధవారము

No. 110

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ ద్వితీయ ౨.

సంచిక ౧౧౦

ప్రథమ సంవత్సరమునందే మంచి లాభము గిట్టును

(155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు వీవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.

హెడ్ అఫీసు, 172, బొంబారు వీధి, కలకత్తా.

మూలధనము రూ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)

మూలధనము హెచ్చించుటకు అధికారము గలదు.

పెద్ద కర్మాగారము స్థాపించబడియున్నది. అన్నిరకముల ధోళములు, చీరలు, వర్తింపులు, కొట్టింపులు, బెడ్ షీట్లు, కువార్లు, పలుమాదిరిల ఖద్దరు కత్తములు తయారు చేయబడుచున్నవి. దినము 1-కి వెయ్యి గజముల గడ్డ తయారుచున్నది. అప్పుడే చాలావాటాలు గుత్తముగా పుచ్చుకొన బడినవి. ఇంద్రాను రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే, ఉంచబడియున్నవి. వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను.

విజరములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దినప విలాసమునకు తెనుగు భాషలో వ్రాసుకొనవలెను.

జి. ఆర్. గుప్త, కొత్తవేటవీధి, బెజవాడ.

G. R. Gupta, Kottapeta Street, Bezvada.

ఈపుస్తకమునందు అతిసుందరి మైన 115 పటము లున్నవి.

శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి రూ ౧౧ ౦ ౦	
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యా కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
యుద్ధ కాండము- మూడుభాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
శ్రీరామకాలనిర్ణయము	౦ ౪ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రకాలయము, నుదిరాసు.

(1)

R. Venkateshwar and Co. Publishers, Loane Square, Madras

వనోపధిసరస్వతి

రక్తసీసతను రక్తమయొక్క తరళభ్రమణ వాగ్దానము వలననే జన్మించి గాంచినది. భర 1-10-1

నిలాసము పి. డి. సావంత్ సం 144 ఘనవాడ, బొంబాయి

శ్రమపడక పాఠశాల కాపి బిల్లులు శ్రమపడక పాఠశాల

పాఠశాల చక్కెర కాఫీపాడితో అవసరము లేదు. ఒక కేక్ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్లు కరిగించిన తుర్భంతు కాఫీ త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. ఆఫీసునకు, ట్రావిలింగు తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒక సారి పరీక్షించిన తర్వాత తెలుసును. ఏజెంట్లు కావలెను. 24 బిల్లుల ప్యాకెట్ రూ 1-4-0. పోస్టేజీ శుం. (207) సత్యాగ్రహ స్టోరు, నెల్లూరు.

బొగ్గుపులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధములయిన ఏరేటెడ్ వాటర్లు తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.

చెన్నపురి గవర్నమెంటు కెమికల్ ఎక్సామినర్ వల్ల గ్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము పొందబడినది.

సోడావాటర్ మిషనులు

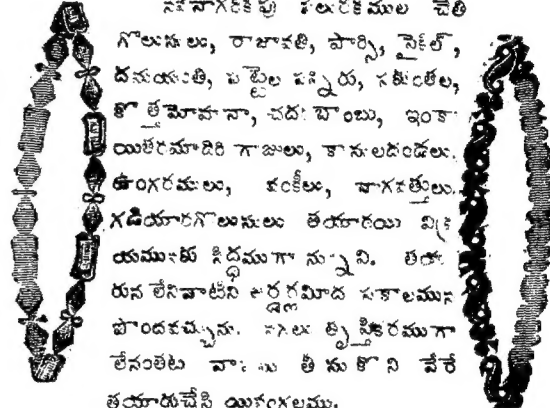
ప్యారి అండు కంపెనీవారికి సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన విలాసమునకు నేరుగా వ్రాసుకొన్న యెడల అర్హుల సప్లయ చేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెనీ, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నెల్లూరు.

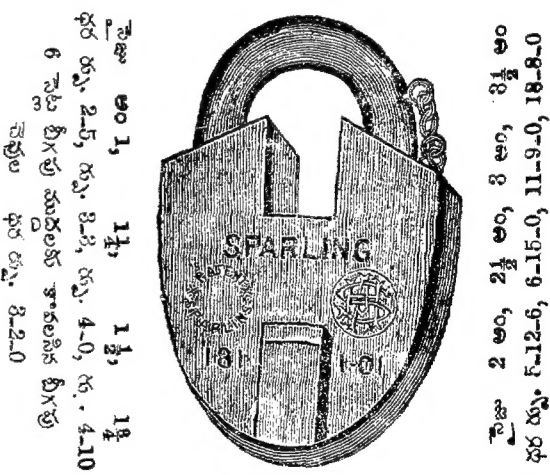
(శాంతి బాగునగును)

మొదటిరకం సవరం బంగారుచే తయారు కాబడిన

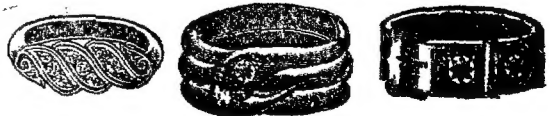
ఉమ్మడి రామయ్య శ్రేణి గురుస్వామి శ్రేణి (1842) అండు కంపెనీ, నగల వర్తకులు, 649 వైద్యులూ, వైద్యులూ, మద్రాసు.

మీ సామ్యును, ఇతరవస్తువులను భద్రముగా కాపాడుకొనుటకు "స్పార్లింగ్" పేటెంటు

మీగుపు చెవులు మార్పుకొనవచ్చును చార్జి ప్రత్యేకముగా ఇయ్య నవసరములేదు. ముఖ్యకమనిపు:- ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను. The "Sparling" Patent Lockworks, P. O. Aligarh, U.

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, నాటకములందు, ఇతర శుభ కార్యములందు అహమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పువ్వులూ, గజములూ, కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, ఆగ్న, నీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయుడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నది తృప్తికరముగా లేకున్న వాసును తీసికొని వైక మిచ్చెదము.

లక్ష్మీ బ్యాయలరీ కంపెనీ,

(191) 18/233, వైద్యులూ, మద్రాసు.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

మోగ్యతాపత్రములు

(5) మొదట నడుమొగింపుకట్టివా రందరికి వారసత్వ పిటికీలు మండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫ్యాబ్రికావ్ బొమ్మలను బికి వరము వంటిది. నా మొదట సంబంధమొట్ట వ్యాధు లన్నియు పూర్తిగా నశయమైంది.

రంగూన్ 30-6-19

బాబుబాల్, హైదరాబాద్.

బహుదూనము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య వారాయణాచీ శేకవడి, (8198) 27, చీవాటూరుకోడ్లు, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2118-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో ఇంద్రజాలాది, మోగ్యహాస్టలాభువము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్లపేజీ తిమ సేలు విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిపెట్టును పుట్టించుట, కపముతో సమాధియగుట, శరీరములేని లిలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపై గజముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పుస్తకము తెలుగుభాషలో అతి సంఘమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది ఈ గ్రంథమును చదివి అప్రద్యతముగా మేజిక్ చేయులరె కాగ్యంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివలె నూ 4-0-0. క్యూపమును: డి. ఆర్. జనార్దననాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

(3081) "కత్తికట్టలు"

పెద్దకత్తి కత్తి గజము పొడుగు గలవి. పాగలైదు. 1-కి రూ 4-కి-0.

దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిభరణులకే వలయువారు అర్జునతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను. బి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం (గోవానగిల్లా)

మెట్రాఫిక్ అడ్రెసు: "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

గృహవిక్రయము

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు నత్తనారా యణపురములో కాలువయొద్దనున్న లేటు దాసు శ్రీరాములు పంతులు గారి మేడయున్నా, ముమారు దానిని చుట్టియున్న అయిదువేల చతురపుగజములుగల తోటయున్నా విక్రయించబడును. కావలసినవారు -

(1) ఏలూరులో ప్లేడరు [251]

దాసు గోవిందరావుగారికిగాని,

(2) బెజవాడలో

దాసు కేశవరావుగారికి గాని,

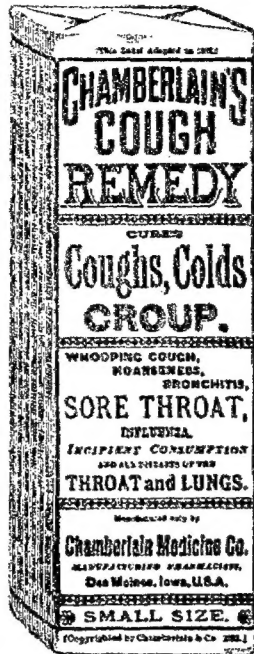
ప్రాసీ తబ్బిల్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

కట్టలా? కత్తులా?

కెందులు కట్టలా? చిత్రముగా నిమగ్నబడ్డ కత్తులు.

(ప్రతినిమిషము నవలలు ఖచ్చు. (3785)

మీటి తెచ్చించి చూచిన వానివిలువ మీకే తెలియ గలదు. వెల 5-0-0 మొదలు 25-0-0 వరకు గలవు. ఇంకను శిశువుల భోలవి గాని, ఎక్కువవలవి గాని కావలసిన ముదల లింకారుచేయించి పంపగలము. పోస్టేజీ వగైరా లేదు. భారతినపుటవనము - బెజవాడ.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాశ వా యువు అను బిడ్డలకు నచ్చు రోగము, గొంతుపుంపు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి సెము, మక్కదగ్గురు, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి చుట్టా పరచి త్ర పోవుచు, అన్నిభాగా లలో విక్రయించ బడు చున్నది. (2) 33

చరక సంహిత

మాత్ర పానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చులపే తిమారుగా నున్నది

776 పుటలు - రూ 10 తే.

కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.

లభ్యురారు: వాళ్లరు ఆచార్య డి.పి.ఎ. బి. సి.యం.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ

(లిమిటెడ్)

19, హుడికోర్డు, మాంటూరోడ్డు - మద్రాసు అని ప్రకాశింపెను.

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్

ఈ జ్యోతిస్కోప్ దీపము పీచులో తయారు చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్నిపుట్ట (Match) అవశ్యము లేక. ఇది ఎలెక్ట్రిక్ శక్తివలన జ్వలించును. డైరెక్టు ప్రకాశము చేసి దీపమునై నందు చుక్కనును త్రవ్వినయెడల, నితరులకు ప్రకాశ ముగా వుండును. చూచుటకు భవం అశ్చర్యముగా నున్నది తేలుయందు సహ ఉంచుకొనవచ్చును. దీపము 1-కి రూ 1-8-0.

జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మదరాసు.

వైద్యధర్మప్రకాశిక

మూడవసారి ముద్రితము. వెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లగల ముఖ్యముగ ద్వైజాలకు అందు వైశ్యులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకావ్యత్రయము శ్రీకృష్ణసేవా సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర ముఖ్యముగను పురింపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన అన్ని గ్రంథములు గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగ ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతివైశ్యునియందు నుండవలసినది. గ్రంథముల జాబితా (కాటలాగ్) కోరువారు అర్థకాపీజీరి రుపిన జవహరింపగలరు.

చీనుకుర్తి బసవయ్య నులూరు

విదేశ గ్రంథాలయములు.

(యాత్రగిరి లిప్సీ నెంకటగనూజగారు).

ఇంగ్లండుదేశమున 1841 సం॥ ప్రాంతమున 'లిప్సీ' అను మతగురువు ఒక గ్రంథాలయమును స్థాపించెను. ఆ కాలముననే 'లిప్సీ' అనువారు ఆత్మవృత్తుల నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించెను. ఇపుడు నిలచియున్న పురాతన గ్రంథాలయములలో మొదటిది లండను లా గ్రంథాలయము. ఈ గ్రంథాలయము 1425 ప్రాంతమున 'రిచర్డు విట్టింగ్టన్' 'విలియంబరీ' గార్లచే స్థాపింపబడినది. పిమ్మట 1464 సం॥ బ్రిస్టలులో నొక గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. అటునే 1616 లో 'బెన్జమిన్ జాన్సన్' గ్రంథాలయము స్థాపించబడినది. ముంబైలో 1816 లో 'బెన్జమిన్ జాన్సన్' గ్రంథాలయము 1650 సం॥లో స్థాపింపబడినది. 'ఇన్నరు టెంపిల్' గ్రంథాలయము 16 శతాబ్దమున నెలకొల్పబడి 17 శతాబ్దమున 'విలియం వెటెలు' అనువారిచే వృద్ధిచేయబడినది. పరిశ్రమలకు కెలా శాస్త్రమునకు సంబంధించిన గ్రంథములే నానంది చేలున్నవి. ఈ గ్రంథాలయము లన్నియు ప్రజలచేతనే పోషింపబడుచున్నవి.

పందొమ్మిదవ శతాబ్దారంభములో నీ దేశమున విద్యాసంఘము లనేకము లయలు వెదలినది. పాస్టోరియల్ పాఠశాలలు దేశమంతటను నెలసినవి. ఈసంఘము లన్నియు పర్యగ్రంథాలయోద్యమావశ్యకతను ప్రజలకు నిరూపించినది. ఎవ్వరై ఎవ్వరై అనువాయన తనదేవికమునంతను ఈయంద్యమనునకు ధారబోసెను. ఆయనను ఇంగ్లండు గ్రంథాలయ బంధుదని పిలుచును. బ్రిటిషు ఆంధ్ర ఆంధ్ర మొంటునభ్యుత్థి కృషికలన 1883 సం॥ బ్రిటిషు మ్యూజియము చాలానా విషయముల నాలోచించుటకు, 1849 సం॥ గ్రంథాలయములు యావశ్యకతను చూర్చి ఆంధ్ర దిగ్విదులకును రెండు ఉపసంఘములు పార్లమెంటువారిచే యేర్పాటుపబడినవి. 1850 సం॥ ప్రభావతి తెండిన, ఎవ్వరుట్టము పార్లమెంటువారి యనుమతి పొందెను. దీనినే గ్రంథాలయ వ్యాప్తికర్తృత్వమునని పిలుచురు. పిమ్మట నీచట్టమే స్కాట్లాండు దేశములకు వర్తింప చేయబడినది. ఈచట్టఫలితముగా 1852 సం॥ నెల్సెయిన్ నెల్సెయిన్ మాంబెస్టర్ నగరమున గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. గ్రంథాలయ పోషణ విమిత్రము అర్థపెన్నీ పెనుచేయబడినది. బీరునిటి నత్తరము దానిని పెన్నీశిస్తుగా మార్చి, ఈ చట్టమును చూడించి పురపాలక సంఘముచే 207 గ్రంథాలయములు స్థాపింపబడినవి. 1892 సం॥ గ్రంథాలయ చట్టమున మార్పులనేకము గావించబడినది. 1879లో లండను నగరమున ఆమెరికా ఇంగ్లండుగ్రంథాలయాధికారులందరూ సమావేశమయి, సందర్భ క్రరాష్ట్ర భాండాగారసంఘమున, యేర్పాటు చేసిరి. 1893 సం॥ చట్టము ననుసరించి ఆమలు జరుపుట స్థానిక సంఘములకు స్వాతంత్ర్య మివ్వబడినది. స్థానిక సంఘమువారు గ్రంథాలయముల కనుబంధముగా కళాశాలలు శాస్త్రాలయములు ప్రవర్ధనకాలలను స్థాపించుకొన వచ్చును. పన్ను రెండు పెన్నీలకుమాడ చెల్వించుకొన వచ్చును. ఈదేశమున గ్రంథాలయము నుంచి స్థితిలో నున్నది. భవముమాత్రము చాలాటలేదు. కనుక కొలది కోణులలో పన్ను రెండు పెన్నీలకు చెల్వించుటకు ఆలోచన జరుగుచున్నది.

విక్టోరియా సహారాలో నాల్గి ఆంతర్యము (1881) ఆమె భావకాగ్రము అనేక గ్రంథాలయములు స్థాపింప బడినవి. 1900 సం॥ న ఆంధ్రా క రీ బలియను ఆమెరికా కోటికొడు ఇంగ్లండు స్కాట్లాండు దేశములకు సముఖము తన వితరణను ప్రకటించి తేసెను. భవనిరాజమునకు అనేక గ్రంథాలయములకు గొప్ప విరాళముల నొసఁగెను 1910 సం॥ వాటికి బ్రిటిషు దీ పు లో 7000 గ్రంథాలయముల స్థాపింప బడినవి. ఇటీవల 'ప్రాము లుచెల్' అనువాయన రియలుచే గ్రంథాలయములు స్థాపించెను. ప్రయాణికులు తమ చిరునామాను రిజిస్టరుపై నమోదుచేసి తమకు వలయు గ్రంథమును గొనిపోయి చదివి తిరిగి వచ్చునపుడు ఇచ్చి వేయవచ్చును. ఆగ్రంథాలయము లోని గ్రంథము లన్నియు సరిగ చేయవచ్చుట తెలియుచున్నది. ఈ బ్రిటిషు మ్యూజియము గ్రంథాలయము గ్రంథసంఖ్యయందు ప్రపంచమున కంతకు రెండవస్థాన మాక్రమించింప, సమసామములలో అగ్రస్థాన మలంకరించును. ఈ గ్రంథాలయమునందు చిన్న పాత్రములు గాక యీవైలకుల ముద్రిత గ్రంథములును యేబది యారువేల వ్రాతప్రతులును గలవు. గ్రేటుబ్రిటనులో నున్న గ్రంథాలయములు ఇదివఱకు లోకములోపై పాలనగింద నుండెడివి. వారినిపుడు ఎవ్వరైకవనలో బోర్డుల యధికారము క్రిందకు మార్చిరి. ఈ మార్పు గ్రంథాలయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరమని పలువురు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు. రెడనుజిల్లా ముగా 1919 సం॥ గం నెల్సెయిన్ 16 తేదిని పాతు పోల్చులో సమావేశమయిన గ్రంథాలయపాలక మహాసభ వారిమార్పును ఖర్చించుచు తీర్మానించి యున్నాను.

టాంజియరు సమస్య

(మొదటి భాగము)

టాంజియరు మొరాకోలోని ముఖ్యపట్టణము. ఇది బ్రహ్మ...

టాంజియరు మొరాకోలోని దక్షిణ దిశలో ఉన్న దేశము...

టాంజియరు పరిపాలననుగురించి నిర్ణయించుటకు గాను...

టాంజియరు ముఖ్యపట్టణ మగుటచే విదేశీ ప్రభుత్వ...

మొదటి భాగము - పరిపాలన విదేశీ ప్రభుత్వమునకు...

దేశ ఆధీనము. ప్రభుత్వమునకు ముఖ్యముగా ముఖ్య...

విదేశీ ప్రభుత్వమును ఏమగా గాని విదేశీయులు ఇన్ని...

ప్రభుత్వములు గాని విదేశీయులకు కేవలమునే కేవలము...

ఈ టాంజియరు సమస్యను ముగియించుటకు మేల...

బెంగాలు సర్ వ్యూమరివారి

హి మా ని

తేజ అందముగా మారుమంచును

విముక్త ఉపయోగించుటచే

సాందర్యము, ముఖవర్చస్సు

మిక్కిలి అభివృద్ధియగును

ఇది వర్ణమును కుండ్రపరచి, రోమాన్ముగాను, మృదువు...

Sharma Banerji & Co., 43, Strand Road, Calcutta.

Are you in the Full Glory of Manly Strength

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPER-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days) Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE Kalpataru Ayurvedic Works

94 Grey Street, CALCUTTA.

18 సంవత్సరముల నుండి చాలావసరి జెందినది.

జీవనమున గోరియో మొదలగు అన్ని విధములైన...

D. Polines & Co. Chemists, No. 5, Harimohan Roy Lane Calcutta.

జాతకరత్నము

PART I జన్మనక్షత్రము పుట్టితేదీ వేళ మున్ను కనని తేజము...

చ్యవన ప్రాశన

చ్యవనప్రాశనము ముఖ్యముగా బలమునిచ్చును. కానక్యాసలోగ...

చ్యవనప్రాశన ముఖ్యముగా విచారణచేయును!

వాణివై న బెజవాడ

ఎందుకు? చక్కని అచ్చుకు సాగనగు బెండుకు

శాస్త్రి గారు

ఒక విమర్శనము

డాక్టరు టి. సి. కే. కుమార్తెగారు తమ 'న్యూ హెరాల్డు' పత్రికయందు దిట్లు వ్రాసిరి:

భారతదేశపు చక్రవర్తుల చాగుగా ప్రసిద్ధి కెక్కునట్లు ప్రయత్నింపబడినది అశ్వశాస్త్రము, శ్రీనివాస శాస్త్రియనియు, కవిరాజు నాగేంద్రరాధ సేనానియనానె విధిలేక మూడవ స్థానమునే యాక్రమించుచున్నది చెప్పింపుడు నామీద కొవదరు కత్తులు దూసిరి. నామగూడ కొంచెము భయము కలిగెను. నాసంరక్షణమును భారతప్రభుత్వమువారే తెలుసుకొని మౌనము నేరవహించుచున్నారేమో. ఈ సమాచారములను నేను తెలిపింపుకొంటిని. చివరకు నాపై కేసులు వేసినవారికి పరాభవము గలిగెను. శాస్త్రిగారిని, అతని రాజ్యాంగ మేధావిని, ఇచ్చట ప్రశంసించునది చాలక, అతనిని డిల్లీ, సిమ్లా రిడింగు కంపెనీవారి సహచార ప్రతిఃఘటన చేసి కీర్తి సంపాదించుకొనుటకు నెక్కుదిగ ఆస్పీరియా, ఆమెరికా మున్నగు ప్రదేశములనుగూడ పంపుట యైనది. రాయలుకు ఏన్నెవారి దయవలన యీతని ప్రతాప కథనమును ఏ కొలదియందె గమనింతురోగాని, భారతీయు లెవరికిని పట్టుటలేదు.

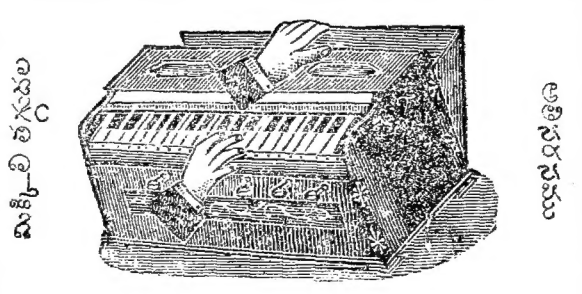
శాస్త్రిగారిక విధమైన యదృష్టమును మనస్సుడు. ఈ ప్రపంచమునందు అభివృద్ధికి రావలెనని రాత్రుల బజర్లు తలపోసికొనువారి కాలని చరిత్ర రంజకముగ నుండగలదు. పసునైనది సంవత్సరముల క్రితము గోపాలకృష్ణ గోఖలే హిందూదేశ సేవక సంఘమును స్థాపించినపుడు, తనకు మదగానుండి కొందరు శత్రువులను బంపుమని కీ. శే. వి. కృష్ణశాస్త్రి అత్యుత్సాహముతోనగా అత్యుత్సాహముతోనగా శాస్త్రిగారిని చూపెట్టి అతను అడుగులకు తగినవాడని నియోజించెను. అప్పుడు శాస్త్రిగారిక చిన్న హైస్కూలుకు ప్రధానోపాధ్యాయమును నుండెను. అత్యుత్సాహముతోనగా అత్యుత్సాహముతోనగా వదలిపెట్టునట్లు ప్రేరేపించెను. శాస్త్రిగారు భారతసేవకు దగుట కారనికి కృష్ణశాస్త్రి అత్యుత్సాహముతోనగా ప్రభుత్వముగారిని మరేదెరువుగారిని సేమిమి సాకార్యముల నొసగినందు ఇప్పుడందరకును తెలిసియే యున్నది. ఈ విధముగ స్వాతంత్ర్యముతో, కృష్ణశాస్త్రి అత్యుత్సాహముతో, గోఖలే, శర్మ మొదలగు మహాత్ములగువారల ప్రత్యేక, పునరుజ్జీవి, ద్రవ్యము, ల సహాయముతోటి శాస్త్రిగారు తన బడిపంతులు పనికి రాజీనామా విధి అఖిల భారత రాజ్యాంగ వేత్తడని నిర్ణయించెను.

ఇంతి యిట్లనాసము ఇంతి దడబిడలతో నెవరును ప్రారంభింపలేదు. ఇంటికి గొప్ప యశశములుండియు, వానిని తెలివి తక్కువగ నిట్లు విరయించు కొనినవారును నుండరు. సామాన్య పరిమితిని బాటని తెలివి తేటలతోను అపారముగాని విద్యతోను నూనూరినది సందర్శించుట కాలము-శాస్త్రిగారు బెసంటుల్సు తనస్సోప యోగమునకై తేరనెత్తి ఆయన ప్రతాపముల కెల్లడి తేయవరకు-అట్లే నుండెను. గోఖలే మరణముయొద్దకు బెసంటు సంరక్షణ కాలమువరకు శాస్త్రిగారి పూటోప మేమియు సాగినది కాదు. ఫలితమును కన్పింపలేదు. అతనికాలమును బెసంటు తన దృష్టిపరచుటతో ప్రాంధ్ర మయ్యెను. రెండుసంవత్సరముల లోపుగా ఆమె గావించిన విగ్రహమేయిది. గోఖలే గారికదర్శన చెప్పకొంది తేలువలె నుండబట్టియే, యిందులకు అనుమతించినది. అనుకంఠమే అతని ఘృష్ణి లక్షణము. కాని రాజ్యాంగ ప్రభుత్వములందరికలెమెందుకును పనికిరాదు. శాస్త్రిగారికి కరుణలేకుటలు విశేషముగ నుండియు, మిత్రులనూకాక స్పృహకముగనుండియు, అన్నిటి కన్నను మించిన యనుకూల వాతావరణముండియు, అతను రాజ్యాంగవేత్తగా నేల ప్రకాశింపలేదో యాలోచింపదయ్యును. ఇంతకన్న తక్కువస్థితిలో నున్నవారు వసతులు సరిగలేనవారు, ప్రకాశించియుండ శాస్త్రిగారుమాత్ర మేల యిట్లు మూలబడి పోవలెను?

తనగ్రామమునకో, తనగ్రామములోని పీఠిబడికో, పనికి వచ్చెడి తెలివితేటలను దేశమునకంతకు ఉపయోగించవలెనని శాస్త్రిగారు బూనుకొనియుండుట చాల దురదృష్టకరమగు విషయము. అతని అట్లహాసమును ప్రశంసించినవారికి బాతీయ, సామ్రాజ్య అంతర్జాతీయ వ్యవహారములందలి, జ్ఞానము శూన్యము. నిరంకుశాధికారుల కెప్పుడును సమయేన సమర్థత గోచరించినది కాదు. అదివారికి రుచింపను రుచింపదు. కనుకనే దానిని దగ్గర కై నను రానీయరు. జారియెడుట వారిని పొగడుచు, కానన సభలో వారి కార్యములను సమర్థించుచు, వారిపక్షమే వేతుల

నెత్తుచుండువారి నే నిరంకుశాధికారు లెప్పుడును హర్షించుచుండురు. నేను నిన్ను పొగడెదను, నీవు నన్ను పొగడుచుండు అను నీతియే భారతప్రభుత్వమువారి విధానము. తమకు అనుసరించువారిలో, శాస్త్రిగారే గట్టివానియూ, తగినవానియూ, ప్రభుత్వమువారు కనుగొనిరి.

భారతప్రభుత్వము వారు అతనిని అంతర్జాతీయ రాజకీయములకు ప్రయోజనముచేసి పంపునంతవరకు భారతదేశములో నున్నంతకాలము అతని యుపన్యాసములను గాని అతనియొకనిగ మునించిన వారేలేరు. భారతదేశములో నాడిదేమి పలికినను సరకుతేనైన భారతీయుల కొక్కరైనను లేకుండిన ప్రపంచమంతయు అతని యుపన్యాసములను బాగ్రత్తకై ఒక్కముక్కైనను పోనీకుతుండ మానుచుండెను. ముఖ్యముగ భారతీయులయొక్క గౌరవమునకు భంగము కలిగించెడివానిని వారు మరలకాగ్రత్తకై జాతురు. వారాప్రతికల పొగడ్తల కోసమును వారాప్రతికల దూషణల తప్పించుకొనుట కోసమును అనేకులు పత్రికాకార్యాలయము. చుట్టు పలుమారు తిరుగుచుండురు. వారాప్రతికల విమర్శనలతిత్తివముగ నుండును. శాస్త్రిగారి విమర్శనయను దిశము ప్రబలింపబడి విమర్శన లీలాచననే యుండును. పత్రికలు అతనివాదములను అతనివేత్తలను అతనికి విశదించి మానమును తుడిచివేసెను. నామకుమే కీర్తియేలేదు. భారతరాను బాధించు గౌరవ మెచ్చటనులేదు. భారతప్రభుత్వమును సమర్థించువాడను పేరు పొందెను. అతడు రాజకీయదృష్టము నందంత యాలస్యముగ బ్రవేశించుట కీడుపడెను ముఖ్యకారణము. బడిపంతులుగ నుండినకారణమువలన అలక్షణములే కాని రాజ్యాంగవేత్తలక్షణము లిందుకయేని పట్టుకడలేదు. అతనికిపాతము చెప్పట యభ్యుపసాది. రాజకీయములలో గూడ తనదృష్టాది అందరును పాతముల నేర్చుకొందుని శాస్త్రిగారు తెలుచిరి. కాని యితరులకు నేర్చుటకు ప్రావీణ్యములే అనేక పాతముల నితరులకదనుండి నేర్చుకొనుట యవసరము. సభలలో మాటలాడుటకు సమర్థత యుండవలెను. కాని శాస్త్రిగారి కట్టి లక్షణము చీరుతల కాయంతమైననులేదు. అదిలేనందువలన గొప్ప లోపము బెసంటుకుండరెదిపక్షమువారుండినను అలక్షణములు ఆమెకు కొంతవరకుగలవు. శాస్త్రిగారి కితర యనుకూలము లెన్నియుండినను, రాజ్యాంగ వ్యవహారములందు సమర్థతపూర్వము స్వాతంత్ర్య భారతప్రభుత్వమువారతనిని ఒక్కవర్సయగు నియమించిన నియమింపవచ్చును. కాని రాజ్యాంగవేత్త గాబుడు. అతడు మనలను క్రింద బడ్రోయజూచెను. కాని అతదృష్టవశమున, అతనిచేక్రిందికి బ్రడ్రోయించుకొనునంత నీచస్థితి మనమింకను రాలేదు. మనమా నీచస్థితికి వచ్చులోపుగా శాస్త్రిగారి కీర్తి మాత్రము ప్రపంచములో నల్లిబిల్లిగ నుండుననియెను. భారతదేశము ఈయనవాడలో తప్పించుకొనెను. గాని ఎంతకాల ? శాస్త్రిగారి కార్యములను పరిశీలించినను, అతనెందులకు నీ పనికి వచ్చునట్లుతోచదు. అతనియోగ్యతతోమించినవాధ్యుల నాతని తలపై మోపిన- పాప మంత డేమిచేయలదు? కుద్ధాంధ్రవాద ప్రావీణ్య దినచర్యలందు సాయపడుటకు అతడొక అంగపరిచారకునిగించుకొనుటయే చాలచిత్రముగనున్నది. శాస్త్రిగారిపేరు ముందు సంతతులవారు జ్ఞాపకముంచుకొనురు. కాని భారతరానుబాధగాక గోఖలే ప్రతిష్ఠనిగనే అతనిపేరు వానికి కుసురించుచుండ గెడున్నప్రభుత్వమువారు అతనిని గన్నరు. నో, రాజప్రతినిధిగనో, నియమించిన నియమింతురుగాక. కానిభారత ప్రజలకు మాత్రము అత్యుక్తియొకటి యున్నట్లే యుండదు.

బహుమంచి సమయము

3 మాసములవరకే మా ప్రసిద్ధమైనట్టియు, మంచి నాడము గలిగినట్టియు "నోబిల్ టైటు" హాకోనియము విక్రీయి తక్కువధరకు యివ్వబడును. ప్రతిప్లాటుకును 3 సంవత్సరముల పూచీయివ్వబడును. ఈసమయమును పోగొట్టుకొనకుడు. అందరును కొనుక్కొనుడు. ప్రతిఅర్థరతున నాలుగవవంతు సొమ్ముగా అడ్వాన్సు పంపవలెను. సింగల్ రీడు ధరలు రు 20, 22, 25, 30, 35, 40, డబుల్ రీడు రు 30, 35, 40, 45, 50, 55, డబుల్ పోలింగు రు 55, 60, 65, 70, 100 కాటలూగునకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును.

Our Local Representative } David Baban & Co
1374, Francis, St Hyderabad } 3, Selt Pukur Road
Deccan } Cossipur, Calcutta

రాజమహేంద్రవరం

వేణీసంహారము

రాజమహేంద్రవర జాతీయ విద్యాలయవిద్యార్థులు ఈ పాఠ్యాయులకలసి 4 వ తేదీ ఆదివారంనాడు గాత్రీ క్రిందితా నుజివాటక కాలలలో 'వేణీసంహారము' సంస్కృతమున కడు రమ్యముగ ప్రదర్శించిరి. సుమారు రు 200 వసూలయ్యెను. ఈసొమ్ము జాతీయవిద్యాలయములో ఆయుర్వేదశాఖాభివృద్ధికై వినియోగింపబడును. ఆయుర్వేదమభ్యాసభాధ్యక్షులగు ఆయుర్వేదపంచానన శృష్ణశాస్త్రికవిగారును, పునావాస్తవ్యులగు పురుషోత్తమశాస్త్రిగారును, ఆయుర్వేదాచారి యం. వి. శాస్త్రి మాధవమూసన్, దేశికాచారియన్నగు జలపురు సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదవైద్య శిష్యానులును ప్రదర్శనమునకు దయచేసిరి. శాత్రులు ధరించినవారిలో అధికసంఖ్యాకులు సంస్కృతభాషలో అపరిచితులయినను నాటకము చక్కగా ప్రదర్శించి రనుకీర్తిని గడించిరి. పురుషోత్తమశాస్త్రిగారు సంస్కృతమున జాతీయ విద్యాలయవిద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను విమలించిరి. అధ్యక్షులగు శివదేవగారు అంగమున ప్రదర్శనము చాల బలవంతముగా నున్నదనియు, అశ్వత్థామ, భీమసేను, యుధిష్ఠిరు, దుర్యోధనులు అశ్వశ్రమగు నున్నదనియు, అశ్వదాసుశాత్ర నిజముగా అశ్వశ్రమ యాయనట్లు సహజగాభ్యుత్తై పుర్యాది సద్గుణములతో విరాజిల్లెననియు సంస్కృతనాటక ప్రదర్శనమునందు కష్టమెంతేయున్ను విద్యాలయమువారు సంతృప్తికముగ ప్రదర్శించి తదవ్యయము ఆయుర్వేదశాఖాభివృద్ధికై వినియోగించుట వైద్యులకు మిక్కిలిసంతోదాయకమనియు శలవిచ్చిరి. ఈ ప్రదర్శనములో శాత్రులు ధరించినవారు చాలమంది ఖడ్గవస్త్రములనే ధరించిరి. త్వరలో ఆంధ్రదేశమున నాటకములలో ఖడ్గదుస్తులుమాత్రమే వాడ దునని తలంపవచ్చును. (వ్యక్తియ విలేఖరి.)

ఆగస్టు 4 తేదీనుండి ఆక్టోబరు 11 వ తేదీవరకు లాహోరు హైకోర్టు జడ్జిగ ఖాన్ బహద్దరు అబ్దుల్ ఖాదిరు వ్యారిస్టరు గారు పనిచేసెదరు.

ఆంధ్రక్షత్రియులు

[వా దొ ప వా ద ము లు]

సంపాదకుడు:—నంగూరి సుబ్బారావు. చిరకాలమునుండి కొందలు చరిత్రకారు లాంగ్లమునక గొన్ని విరుద్ధాంశములు వ్రాయుచుండిరి. అవియైనఁ దిన్నంగ గ్రహింపక శ్రీ చిలుకూరి వీరభద్రరావు పంతులుగారు తమ యాంధ్రుల చరిత్రము పీఠికలోఁ బుర్రేడి తెలుగు త్కాయలు శూద్రు లని తీర్మానించిరి. ఇది యన్యాయమని పంగూరి సుబ్బారావుగారు బదులు వ్రాసిరి. దానిపై నేయిపోసిన యగ్ని వలె శ్రీవీరభద్రరావుగారు సుబ్బారావుగారిని, క్షత్రియ వైశ్య సంఘములను, కాళింగులు, బడ్డెవాండ్లు, బల్లెవాండ్ల వలె ఆంధ్రోపవీరులు ధరించి రని యొక వెట్టివానియను బ్రారంభించిరి. తుద కది వింతగాఁ బరిణమించుట లోకదాన కెఱుక! ఇది యంతయు ఖండించి క్షత్రియులు ద్విజు లని రుజువుచేసిన వాదోపవాదములు, వీరభద్రరావు గారి యభివ్యక్తిలక్షణము లైన వ్రాతలు గలవు. చదివి తిలపలెను. నడుమ వెలచువారు, రెడ్లు, బైక్కులు, కమ్మవారి ప్రసంగము వచ్చును. రెండు పక్షములు వ్రాతలు కలవు. మెల 1-3 పు 1-8-0

క మల కు టి ర ము, మైలాపూరు, మదరాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహజమౌనములు, మేహ పాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పలు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బుల చాలును.

20 రు॥ డబ్బి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 కూష్మాండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాళ్ళుతిత్, పులుబద్ధము, కడుపులో మంటు, మొదలగు వాటిని హరించును. 2 డ॥ చాలును. 20 రు॥ డబ్బి రు 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

పి. శి. ఏ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (8851-4) వేణీసంహారము.

విదేశ వార్తలు

మిత్రమండలి సమావేశము

పాయింట్ కేసుగారి రహస్య సూచనలు

లండను ఆగస్టు 7:—మిత్రమండలి ప్రతినిధులీ దినమున లండనులోను సమావేశమైరి. ఆరుగురుల కాలము చర్చ జరిగెను. ముప్పది నంది చుట్టము, కాస్త్రు వేస్త్రులు పభి నుండు పాన్యాని. లాయడు బార్ని ఛంబర్లను, 50 రాబర్టు హారను, 50 ఎన్. వర్తిగులును ఇవెన్నుగాడ్ల బ్రతునుతరపును, పాయింట్ కేసు, డెల ప్టోగి గాగ్ ప్రాజెక్టు తరపును, క్యూరీను, బాస్సు గార్లు బెల్లి యము స్త్రీపును, పాంజరుగారు ఇటలీ తరపును, వైకాంటు హయాషి గారు జపాను తరపును చర్చించుచు పాల్గొనిరి. ఉద యమంతయు నష్టపరిహారములను గురించియే చర్చింప బడెను.

పాయింట్ కేసుగారి సూచనలు

నష్టపరిహారములను గురించి పాయింట్ కేసుగారికి ప్రజా శికను దెలిపిరి. దానిని రహస్యముగ నుంచవలెనని వారు కోరి ఈ ప్రజాశిక, ఆర్థిక చుట్టలనుండుమువారికి పంపబడెను. వారు దీనిని నర్పించి ఈసంఘమువారు సమావేశము వారికి నివేదించురు. ఈ సంఘమువారు 50 రాబర్టు హారను కారధర్మములుగ నుండిరి. ఈ ప్రజాశిక ననుసరించినయెడల ధనమువచ్చునాయను విషయ మునే వారు పరిశీలించురు.

సమావేశమునందు ధర్మప్రజాశికను ప్రవేశపెట్టుచు జర్మ ను లు నష్ట పరి హార ము ల ను సరి గ జెల్లిం ప కుం డు టు చే త నే జ పా ను న కు ప్ర స్తు త చిక్కులు దట్టసిం చెనని పాయింట్ కేసు గారు దెలిపిరి. జర్మనీకి వాయిదా వ్యవధినిచ్చుటకు దాను ప్రతికూలుడనయ్యెను. మిత్రమం డలిని విడచి ఒంటరిగా జర్మనీపై దాముచర్చివీసకొన మనియు తమకష్టముల నన్నిటిని దాచకుండ వివరి. పదలచితినియు పాయింట్ కేసుగారు నడిపిరి. జర్మనీ తన విధులను సంప్రీ ప్తికముగ నిర్వర్తింపలేదని దెలుపుచు నిట్లునడిపిరి: సంధిమరతులను దాను రా ను జ ర్మ నీ స రి గా ని ర వ్రి త్తి ం చు ట లేదు. సంగ్రామ కేరణులను క్షీంచు సంధ్యమున జర్మనీ దీను కొనిన చర్యలు సంప్రీ ప్తికముగ లేవు. జర్మనీ ఆయుధములను వై న్యములను తగ్గించి మరతుగూడ నసంప్రీ ప్తికముగ నే నిర్వ ర్తింపబడెను. నష్టపరిహారములను జర్మనీ చాలచిక్కుల బెట్టుచుండెను. జర్మను ఆస్సెనుమెంటు నిరంతరము తగ్గించుచు మండెను. ప్రాంసున కేమయు వచ్చుటలేదు. ఫరాసు పున్న ర్మణమునను జర్మనులచే నీరుబడవలసిన 80 మిలియన్లల మార్కులను పరాసు వారే చెల్లించిరి. అం దు చే ప్రాంసు ను న కు చాల క్లిష్ట స్థితి సంభవించెను.

పారిసునకు సామ్రాజ్యనిర్మాణము నొనర్చుకొను నుద్దేశముకాదు. జర్మనీయెడల నన్యాయ మొక్క నుద్దేశము లేదు. తనకక్షణకు తగుపూచీలు చేకూరకపోవుటచే ప్రాంసింకను తననైన్యములను తగ్గింపలేదు. ప్రాంసు ఇక కొంచెమైనను పన్నుల నిధిక మొన్న బాలదు. జర్మనీ ప్రస్తుత స్థితికి జర్మనీయే కారణము. రైల్వేలమీద ను, నీటికడతులమీదను నిర్లక్ష్యముగా ధనమును వెచ్చించెను. తనకు పూచీలు నొసగనిది జర్మనీకి వాయిదా నొసగరాదు.

లాయడుబార్ని ప్రసంగము

యెవరెక్కువ నష్టముందిరి?

లాయడు బార్ని గార్లు ప్రసంగించిరి:—ఈసమస్య మిత్రమం డలి కందరకును సమానమైనదే. సంగ్రామము వలన ప్రాంసు అత్యధికముగ నష్టకష్టములకు పాల్పడెను. కాని ఇతరరాష్ట్రములు గూడ సధిక కష్టములకు లొనైరి. ప్రతిరాష్ట్రమందును పరి శ్కతులు ప్రాంసుగ నే యుండెను. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క యు ఇతరరాష్ట్రములయొక్కయు ప్రాణనష్టమును, ధననష్ట మును పాయింట్ కేసు గారు గమనింపవలెను. బ్రిటుయొక్క భారము, మిత్రమండలిలో నత్యధికభాంసు వహించిన రాష్ట్ర మున కంటె యేమౌత్రమును తక్కువుగ నుండజాలదు.

జర్మనీ శిథిల మయ్యెను

వర్సెల్సు సంధి యొనర్పిన సత్ఫలితములను గురించి లా యడు బార్ని గార్లు దెలిపిరి. మిత్రమండలి రాష్ట్రములలో నొక చిన్న రాష్ట్రమును గూడ నిలిచి యెదిరింపగల నైతిక బలమును పరిహరములను జర్మనీకర్ష గలవని, నైతిక విషయములు దెలిసిన వారెవరైనను నడువజాలరు. జర్మనీయొక్క నైతిక బలము శిథిల మై మంటియందు గలసిపోయెను. దేశమునందు శాంతిరక్షణకు స రిపోయి సంక నైతిక బలమైనను జర్మనీకర్షలేదు. జర్మనీ నాకా శీలము సంపూర్ణముగ నాశన మొనర్చబడెను. జర్మనీ ఇంతవరకే 5000 లక్షల సవరనుల నష్టపరిహార మొసగెను. ఇంతవరకు జర్మనీ

యందు మూడువిధములు సంభవించెను. ఇంకను యెన్నియొక వ్యయము సిద్ధముగనున్నది. జర్మనీ తనబాధ్యతలను సంతృప్తికరము గ నే నిర్వహించెనని గ్యారంటీల కమిషనువారు దెలిపియుండిరి. మా డ్ల్యుధర్మ సమితి యొను విషయమును గమనించుట అవునరము. జ ర్మనీకర్ష క్షి మించని నష్టపరిహారములనుండి జర్మనీని విడచి పెట్టుట నా యుద్దేశముగాదు. ధనము కేవిధముగ రాబట్టగలయునుననది యే ప్రస్తుత భవ్య. ప్రతినిధులమును దాని ఫలికములను గమనించి అంగీకరింపవలెను. జర్మనీకుండి ధనమును రాబట్టుటకు ప్రతినిధానమును మిత్రమండలివారి రంగీకరించిరి. పాయింట్ కేసు గారి సూచనల నొక యుపసంఘమువారికము శేయవలెను

సంగ్రామమువలన సధిక కష్టములకు లొనైన దేశములలో రహస్యమువారి ప్రాంసు అగ్రస్థానము వహించుచున్నది కాని బ్రిటును ఇటలీలు గూడ కష్టికష్టముల నే యనుభవించెను. న్యాయా ర్థబ్యవహారములను గాంచినయెడల వెనకన రంతనష్టము జెందినది దెలియుగలదు. ప్రాంసున యుద్ధవ్యయము 87½ మిలియన్ల డాలర్లును, బ్రిటును 49 మిలియన్లను, ఇటలీ 14½ మిలియన్లను వెచ్చించెను. ప్రాంసునందు చాల ప్రదేశముల శిథిలము లొనర్చ బడెనని యంగీకరించినను వైవిషయమున ప్రాంసు ఎంత నష్ట పడెనో బ్రిటుగూడ సమాననష్టమునకు లొనగుటచే నష్టపరి హారములు సరిహమానముగ రావలసియుండెను. బ్రిటునందు సంగ్రామ నష్టము విధించి మూడు మిలియన్లను ప్రభుత్వము వారు వెచ్చించిరి సంగ్రామమువలన ఆంగ్లానికి జ్యముసంపూర్ణ ముగ శిథిల మయ్యెను. ప్రాంసు ను నందు శిథిలము లైన ప్రదేశములందలి జనసంఖ్య యంతయు కలసి, ఇంగ్లాండునందు పనిలేక బాధపడుచున్న ప్రజల జనసంఖ్యకంటె సధికముగ లేదు. వీ రందరిని బ్రిటిషుప్రభుత్వము పోషింపవలెను.

జర్మనీ 38,478 క్షీరగులును, 280 లక్షల క్షీరంగి యండెను, 11000 ట్రెంచి మార్కర్లు, 87000 మరక్షీరగులను మిత్రమం డలివరకుమొనర్పిరి. 45 లక్షల చిన్న ఆయుధముల నిచ్చిరి. మిత్రమం డలివై నకన్యాత్మక తిరుగుబడుటకు జర్మనీ కాయాధములు లేవు. రహస్యముగా జర్మనీయందు మందుగుండు సామానుల దయాదా జేయుట దుస్సాధ్యము. మిత్రమండలి వకమత్యముతో ప్రవర్తింప వలెను.

పాంజరుగారు

ఇటలీదేశకాంగ్రెసుత్రియను పాంజరుగారు. ప్రసంగించుచు తమదేశము చాలనష్టమునకు లొనయ్యెనని తెలుపుచు లాయడు బార్ని గారు దెలిపిన విషయముల నామోహించెను. సంగ్రామ పూర్వమునకంటె ఇటలీయందు పన్నులు అరుదనితోమ్మిది కెల్లు మెచ్చెను. ఇంతయుగాక ఇటలీకి చాలసంగ్రామములుగలయు. ఈ సమస్య పరిష్కరించుకొనుటకుండు అందరకును సమాన హక్కు లుండవలె నని పాంజరుగారు దెలిపిరి.

జర్మనీకుండి సాధ్యమెంతధనమును రాబట్టుటయే మిత్ర మండలి యుద్దేశముగ నుంచవలె నని వైకాంటు ఇయాషి గారు దెలుపుచు లాయడు బార్ని గారు దెలిపిన విషయమునే బలపర చేసెను. బెల్జియను ప్రతినిధిగూడ లాయడు బార్ని గారి ప్రతిపాదన ననుమతించెను.

సమిప ప్రాచ్య సమస్య

టర్కీ-గ్రీకు సరిహద్దులు

తటస్థ ప్రదేశ నిర్వచనము

కాంస్టాంటినోపిలు ఆగస్టు 7 మిత్రమండలి కోరిక ప్రకారము గ్రీకో తురుష్కు సరిహద్దులభక్త తటస్థ ప్రదేశ నిర్వచన మునకుగాను గ్రీకు నైన్యములు తురుష్కు సరిహద్దులనుండి రె డు మైల్లదూరమునకు జనుచుండెనని గ్రీకు అధికారులు మిత్రమండలి అధికారులకు దెలిపిరి.

వర్సెల్సు ఆగస్టు 7:—చటల్లా సరిహద్దు ప్రాంతములందు గ్రీకు మిత్రమండలి నైన్యములకు సభ్య 83½ మైళ్ల వెడల్పు గల ప్రదేశమును తటస్థ ప్రదేశ ముగ నిర్వచించుచు గ్రీకు బ్రిటిషు పరాసు ఇటలీ అధికారులు ఒకయెడలబడెను గావించుకొనిరి.

సమిపప్రాచ్య సంఘము

ప్రధానమంత్రికి మహాజరు

ఆసియామైనరునందు అల్పసంఖ్యకులక్షణవిషయము జాతీయమితివారు తమయధికారమున గొనవలెననియు ఆసియా మైనరు ను టర్కీ కొ ను గ వలె న ని యు జాతీయమితి కార్య దర్శి కి జూలై 24 న తే దీ న మహాజరునంపిన సమీపప్రాచ్య సంఘమువారు సమీపప్రాచ్యము న్య నివేదముగ పరిష్కరింపవలె నని ప్రధానమంత్రిగారికి మహా జరు నడిపిరి. లామింగ్సును, పెమ్మసఫర్డు, క్లెవిన్ ప్రభువులను, క మాండరు కెన్వర్థి తనెన్నూరు అమీరాల్లీ చాన్. జి. వెల్సు మొదలగు ప్రముఖులు దానిపయి సంకము లొనర్పిరి. దాని యం దీవిషయములు నూచింపబడెను.

ఆసియామైనరు స్కీర్నాలు టర్కీనుల్లాను ప్రభుత్వము క్రింద నుంచవలెను. జాతీయమితివారు విదేశీయాధికారులక్రింద స్థానిక సాయుధ రక్షక భటులను అల్పసంఖ్యకుల రక్షణకొరకు నియమింపవలెను. ఈయధికారులు తటస్థ ప్రదేశములకు నుండుట యుచితము, అల్పసంఖ్యకులకు సంబంధించిన విషయములన్ని యు జాతీయమితివారికి కదలివేయవలెను. ఇందు టర్కీకిగూడ ప్రాతీనిధ్యముండవలెను. తూర్పు త్రేసును, ఆఫ్రియానోపిలు ను టర్కీకి కదలివేయవలెను. పశ్చిమ త్రేసును జాతీయమితిక్రింద ప్రత్యేక స్వతంత్ర ప్రభుత్వము క్రింద నుంధవచ్చును. బెల్జియాకు ఈజిప్టును సముద్రమునకు రహదారి ఇచ్చెదనును వాగ్దాన మును జెల్పించవలెను. గ్రీకు తురుష్కు సరిహద్దులు కలసియుండ కాదు. డార్డెనెల్సు జలసంధిని మిత్రమండలియధీనున నుంచుట వలన శాశ్వతమైన కాంతి చేహారజాలదని మానచ్యుతము. ప్రస్తుత మరతుల క్రిందనే డార్డెనెల్సు జలసంధిని ఉంచినయెల గ్రీకు యొక్క గాని మరెవరే ఇతరరాజులప్రభుత్వము యొక్కగాని దాడులనుండి కాంస్టాంటినోపిలును రక్షించుట దుస్సాధ్యము. డార్డెనెల్సును తురుష్కు సామ్రాజ్యమునందుంచనియెడల కాం స్టాంటినోపిలు గక్షణకు తగుపూచీలతో దానిని జాతీయమితి యధీనముననుంచవలెను. సమితియందు టర్కీకిగూడ ప్రాతినిధ్య ముండవలెను.

చెన్న పురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 9-న తేది బుధవారం.

- (1) ధాన్యములు**

దనియాలు గగ బారున 14½ గగ 16

లియ్యము బస్తా

కుసుమ తెనాలిని ,, ప 45—	12-8-0	14-0-0
నెల్లూరిని ,, డిటో	16-8-0	17-0-0
డిల్లీ వి ,, డిటో	15-8-0	16-0-0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి		10 8-0
నువ్వులు ,,	26-8-0	27-0-0
- (2) పప్పు ధాన్యములు**

కందులు బస్తా	195 ర. 1-కి రు 11 మెం	15-0-0
నెనగలు ,, డిటో		14-8-0 17-0-0
నెనలు ,,	284 ర.	11-4-0
మినుములు ,, డిటో 195		15-8-0 17-0-0
ఉలము ,, డిటో 164		10-8-0 11-8-0
- (3) నూనె వస్తువులు**

నువ్వులు చూనె బా 1-కి	రు	180-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	రు	18-0-0 మె 22-0-0
కొండాపురం నేను నెనగపప్పు బా 1 కి		64- 0
యితరప్రదేశము	రు	57-0-0
నేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1 కి రు 180 మినునూనె 125		
ఆముదము నూనె బా 1 కి	రు	128-0-0 129-0-0
- (4) చిల్లర వస్తువులు**

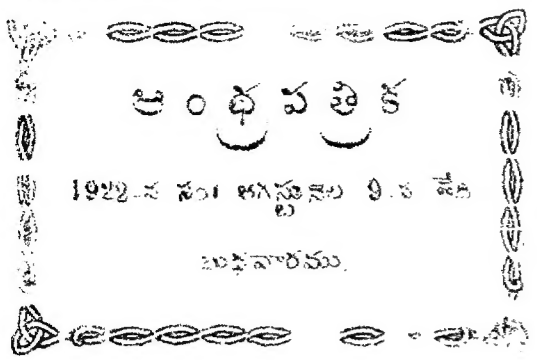
చాయతనపు బా 1-కి	రు	110-0-0
కుర్రుపగుపు ,,	రు	90-0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి గగ 28—82		
గుంటూరుపాయకల్లు నీలిమందు చుండు 1-కి 50, 55		
కాళహస్తీ పాయకల్లు చుండు	రు	70, 75
బెల్లము బా 1-కి	గగ	17
పాతవి చింతపూడు గగ 11 గగ 12 కొత్తవి గగ 17, 19		
- (5) ఇనుము**

పట్టాలు రథం బా 1 కి	రు	25, 26-0-0
నదరం	రు	37-0-0
రవుండు	రు	36-0-0
- (6) లోహములు**

వెండి 100 తులంకు	రు	98-4-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు	26-8-0
సకరము 1-కి	రు	17-1-0
ఇత్తడి బా 1 కి	రు	330-0-9
రాగ డిటో	రు	360-0-0
- (7) రంగులు**

సింహంపూచు 20 డ్రిల్లు అందరు పిపా		103
డిటో 16 డిటో		97-0-0
తోట్టి క్రిష్ణడు 20		105-0-00

2 వ అభిలభారత ఇనుపపూల సమావేశపు అధ్యక్షు తను సి. ఎస్. ఆర్. మాన్ గారు రంగీకరించిరి. అక్టోబర్ 1, 2, 3, 4 నెవ్వెంబరు తేదీలను జరుగును.

స్వరాజ్య సాధనము

ప్రపంచమంతయును స్వరాజ్యసాధనముతో మారు మ్రోగుచున్నది. విప్లవముల హస్తాలు, ఫిలిష్ఠియునుల మొరలు, విగుప్తుల మండగములు, హోమురూపాల ఘోషలు, కార్మికుల సమ్మె కట్టులు, సావితుల విప్లవములు, తురుష్కుల కలవరము, ఆరాలుల ప్రతిఘటనము చేరుల పరివర్తనము ప్రపంచవ్యాప్తమైన స్వరాజ్యసాధనమును పేయినోళ్లను జూచుచున్నది. ప్రపంచవ్యాప్తమైన మానవాభివృద్ధిని నాపుట యసాధ్యమైనను బలవంతుల స్వప్రయోజనములు మానవుల యభ్యుదయమునకు విఘ్నపరంపరలను సృష్టించుచుండును. స్వార్థపరులు గల్పించెడి విఘ్నపరంపరలు మానవాభ్యుదయమున కంటకములను గల్పించుచు మహా సంక్షోభమును గలుగజేయును. సంక్షోభమునకు గారకులు ప్రజాశయముల పరికల్పిణివారైనను నిందలు దండనములు ధిక్కారములు మాత్రము ప్రజాసేవకుల పర మగుచున్నది. భారతదేశపరిస్థితులను తలపోసిన భారతపుత్రులకు పరమవిచారము గలుగుచున్నది. భారతపుత్రుని ముఖమునందు మామపంక్తులను దాస్యలక్షణములు వ్రాసియున్నవి. స్వదేశమునందుగాని విదేశములందుగాని తలయెత్తి తిరుగుటకు భారతపుత్రుడు నోమును నోచుకొనలేదు. ఎచటనున్నను దాసత్వమే ప్రత్యక్షమగుచున్నది. సనాతనధర్మసంస్థారముగల భారతపుత్రుడు స్వదేశమున గుత్తమడపుల కనన్పడు. రాజాధిరాజు లుద్యోగస్థులకు దాసానుదాసులుగ నుండవలయును. విదేశములందు బానిసత్వము నివాససాధనము. స్వదేశవిదేశములందు జన్మస్వస్థులను గోరుటయును దాస్యస్థితిని దెలుపుటయును రాజద్రోహము. ఏమి చేసిన రాజద్రోహమగునో ఏమి చెప్పిన రాజద్రోహమగునో యది హృదయకంఠము గలుగుచుండును. దానిని నిర్ణయించుటయును ససాధ్యముగ నున్నది. నలుగురుగూడి కన్యస్తంభములను బద్ధించుటకు ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యములేదు. దేశసేవకై సంఘములుగ జేరుట కధికారము లేదు. అధికారుల దుష్టకార్యములను ఖండించుటకు హక్కు లేదు. ఉత్సవములను జరుపుటకు ఏమి లేదు. దేశభక్తులకు స్వాగతము నొసగుటకు స్వతంత్రము లేదు. పోలీసుభటుడు మొదలు కలెక్టరువరకును గల యధికారి దేవతలు నిరంకుశాయధములను బూని ప్రజాసత్త్వములను నిర్మూలముచేయుచుండును.

పోలీసుభటుల చర్యలను ఖండించినందులకు ప్రతాపవ్రత కి దండన ములకు బాటైనది. ఉత్సవములను జరిపించుటకు బీహారు ప్రజలు దండనము పొందిరి. దేశభక్తులకు స్వాగతము నొసంగుటకు మాధుర్యముగారు గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీ సంఘసభ్యులను ప్రతిఘేధించెను. 712, నందరు పోలీసు కాన్స్టేబిలు మండలాధికారి మాధుర్యముగారు, స్వదేశాంగమంత్రి సర్ విలియం వికసెంటు, గవర్నరు సర్ విలియం మారిసు దాస్యపాశమునందు వజ్రబంధనములుగ నున్నారు. సర్ విలియం మారిసునకు గల యధికారదురభిమానము సం. 712 కాన్స్టేబిలు నావహించినది. భారతప్రజలపట్లను వారి హక్కులపట్లను వారి కారవముపట్లను మారిసుగారికి గల తిరస్కారభావము పోలీసు కాన్స్టేబిలునకును గలదు. గవర్నరు ప్రతిపాదించిన యుత్తరువును కాన్స్టేబిలు అమలుపం దించును. మారిసుగారు రాజద్రోహసభాశాసనమును ప్రకటించును. పోలీసు కాన్స్టేబిలు ప్రయోగమును జేయును. మాధుర్యము ఘర్షణగాను 144 శాసనమును ప్రకటించును. తంగిరాల సత్యనారాయణగారు ప్రయోగమును కార్యముగ జేయును. నిరంకుశాధికారచక్ర మంతయును నాటకము లేవియును లేకను సర్వసంహారమును జేయుచు యథేచ్ఛగ దిరుగుచుండును. ఎవరైనను ధర్మప్రియు లాటంకములను గల్పించినపుడు నిరంకుశచక్రమునకు బలియగుచుండును. ఈదృష్టికి నిరంకుశచక్రమే కారణముగాని కాన్స్టేబిలుగాని మాధుర్యముగాని మారిసుగారుగాని బాధ్యులు గారు. ఈయధికారచక్రము ప్రజలకు గలుగజేయుచున్న మహాపీడ ప్రజల కనభవైక వేద్యముగ నున్నది. సకలవ్యవస్థలందును సకల ప్రదేశములందును సమహాపీడ ప్రత్యక్షముగ నున్నది. ఆమహాపీడయొక్క భయంకరస్వరూపము జాలియన్యాలాబాగునందును ఓవ్వయరు డయరు స్వరూపమునందును ప్రత్యక్షముగ గనపించినను సామాన్యస్వరూపము సామాన్యవ్యవహారములందు నిత్యమును గోచరమగుచు జాతీయచైతన్యమును స్తంభనము చేసినది. ఈ మహాస్తంభనమే సకలవ్యవస్థలందును ప్రత్యక్షముగుచు భౌతిమహాజాతికి కుబ్జత్వమును గలుగజేసినది. జాతీయకుబ్జత్వకారణములను తొలగించి మహాచైతన్యమాను సహజమార్గములను జాతీయహృదయమునందు ప్రవహింపజేయుటయే స్వరాజ్యసాధనము ప్రయోజనము. ఈ ప్రయోజన మాత్మకవలంబనమునలనను స్వయం సహాయము మూలమునను సమకూడును గాని పరావలంబనమునలనను పరసహాయమూలమునను సమకూడ దని బ్రిటిషుపరిపాలనానుభవము విశదము చేసినను ప్రాతవాసనల మోహము భారతనాయకుల నింకను బాధించుచున్నది. ఈసమ్మోహమును బాపుటకే వర్తమాన స్వరాజ్యసంరంభము పర్యాప్తం బగుచున్నది. స్వరాజ్యస్థాపనమునందు భేదాభిప్రాయములు లేకపోయినను స్వరాజ్యస్వరూపమునందును ప్రస్థాపనమునందును సాధనములందును గల భేదాభిప్రాయములు గొప్పకలవరమునకు గారణము లగుచున్నవి.

అధికారాభిప్రాయములు

స్వరాజ్యసంవిధానముపట్ల నధికారహృదయమునందు గల భావములను బ్రిటిషు రాజ్యాధికారమునకు ప్రధానపురుషుడైన లాయరు జార్జిగారు స్పష్టముగ దెలియజేసెను. భారతఖండమునకు స్వరాజ్యమునగ బ్రిటిషు రాజ్యాధికారముగాని భారతప్రజాధికారము గాదు. ప్రధానాధికారమంతయును బ్రిటిషుయధికారులవశమునకు దండనవలయును. సహాయాధికారములు కాలక్రమమునను భారతీయులవశము చేయబడును. భారతీయులకు స్వరాజ్యశిక్షణను గలపుటకు పౌరసేవోద్యోగులు నావలయును. వానియాజమాన్యము లేని స్వరాజ్యప్రస్థానము దుర్లభ మగును. పూర్వమువలెనే ముందును పౌరసేవోద్యోగుల యధ్వర్యము క్రిందనే సకలవ్యవహారములును నడువవలయును. ఉద్యోగములకును నుద్యోగులకును భారతీయులేర్పడిరి. ఉద్యోగమును నుద్యోగులును భారతీయుల కేర్పడలేదు. భారతఖండము బ్రిటిషు ప్రయోజనముల కేర్పడినది. భారతఖండమునకు

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు

నిరంకుశాధికారసంరక్షణ గల రాజ్యాంగవిధానము లన్నియును నిరంకుశవర్గపోషణమునే చేయుచుండును గాని ప్రజాధికారమును పోషించజాలవు. పోలీసు కచ్చేరియును కలెక్టరు కచ్చేరియును గవర్నరు సభయును సామాన్యముగ న్యాయస్థానములును శాసనసభలును మంత్రులసభలును సిద్ధిర్పమునె రక్షించుచుండును. పోలీసుకాన్స్టేబిలు చేసిన పనిని ఇన్స్పెక్టరు సూపరింటెండెంటు కలెక్టరు మంత్రి గవర్నరు సమర్థించునపుడు నిరంకుశాధికారమునకు రాజ్యాంగవ్యవస్థలందుగల ప్రతిభ తెలియుచున్నది. అధికారసురక్షితమైన దుర్గమును నధికారులసహాయముననే భేదింపవలయును. అధికారు లీమధికారదుర్గభేదనమున కెప్పుడును బుద్ధిపూర్వకముగ నంగీకరించుదురని నమ్ముటకు రాజ్యాంగానుభవమువీరుధముగ నున్నది. మోర్లే రాజ్యతత్త్వజ్ఞుడు మోంట్గు రాజ్యనితిజ్ఞుడు లాయరు జార్జి మహామంత్రియును నియనుభవమున నిరంతరము చేయుచున్నారు. డయరులును ఓవ్వయరులును జేసిన ఘోరములను బ్రిటిషు రాజ్యానితిజ్ఞులు సమర్థించుటయే కాకను ఘోరకృత్యములకు సత్కా

రమును స్వయంతము పొందుచున్నారు ఏరాజ్యం గాధికారియను భారత రాజ్యాంగములకు భారత ప్రయోజనములై తత్వములని నిర్ణయముగను జెప్ప జాలకున్నాడు. ప్రధానరాజ్యాంగాధికారికి గలుగని భారతరాజ్యాంగ నిరీక్షణమును శాసనసభలును స్థానికవ్యవస్థలును ప్రతిపాదించ జాలని విధమును శాసనసభల వ్యత్యాసము మంత్రుల యసహృద్య ము సభ్యుల విలాపములు విశేషము చేసినవి. వర్త మానరాజ్యాంగవ్యవస్థలు స్వల్పమైన ప్రయోజన ములను సమకూర్చగలవల యందరకును చెలిసియు వుడి. శివశంకరమిశ్ర గారు గుత్తితోమనివారణ మునకేర్పాటును జేయవచ్చును. గోపాలకృష్ణయ్య గారు కృష్ణారాయణల కృష్ణములను తెలుపవచ్చును. ప్యాక్షిగారు సామెతవిశ్వవిద్యాలయశాసనమును నిర్ణయవచ్చును. శేషమిగిలయ్యగారు క్రొత్తశాస నముల నేర్పాటుచేయవచ్చును. సర్ శివస్వామయ్య గారు సైనికవ్యయములకై పోరాడవచ్చును. కాచి ఈప్రయత్నములన్నియును స్వరాజ్యసాధనమునకు విరుపయోగములని నిత్యవ్యవహారములు విశేషము చేయుచున్నవి. లాయడు జార్జిగారు చెలిపిన మూలస్వరూపము మారనంతవరకును వైపుత లన్నియును ప్రజాధికారమును వ్యక్తముచేయుటకు విరుపయోగములగును. మూలస్వరూపమును శాస నసభలును సామర్థ్యములును అధికారములును మార్చి ని వి ధ మును గతసంవత్సరసంరంభము విశేషము చేసినది. ఒక మూలప్రజాధికారి వ్యాపన మునకు రాజ్యాంగములు వ్యాప్తము లగుచున్నను రెండవవైపునను నిర్బంధప్రవాహమును సహారముగ వ్యాప్తిపెనునది. ఈపరిస్థితులు చిరకాలమునరకు నూనుటకు వీలుండదని రాజ్యాంగాధికారులు స్పష్టముగ జెప్పుచున్నపుడు వారి యధీనమునం దున్న రాజ్యాంగవ్యవస్థలు స్వల్పప్రయోజనము లను సమకూర్చినను స్వరాజ్యమును పొందుట కను పయోగములగు నున్నవి.

జ్వహారణమునవ్య

ప్రపంచశాంతికి సాశ్వత్యసభ్యత్వవ్యవస్థయిం దు ధనము సాధనముగాని ధర్మము సాధనముగాదు. ధనసాధనమును నమ్మి కానివై సలను లెక్కించు నంతవరకును చిత్తుడు గలుగుదు. ప్రాచ్యుకు తాను గ్రేటుబ్రతుకు అమెరికాకును ఇయ్యవలసిన మొత్త ములను లెచించినపుడు గుండె జల్లుచునును. జన్మి ఇయ్యవలసిన మొత్తమును చలచినపుడు సంశయము గలుగును. జర్మని చేసిన ఘోరములను చలచినపుడు విచారము గలుగును. జర్మనీవరాజయమును చలచి నపు బాసందము గలుగును. జర్మనులు చేసిన దురం తములకు బాలైన ప్రాచ్యదేశము జర్మనులపట్ల కానిశ్యమును వహించుట సహజమైనను పోయ న్నేరుగారు ధర్మమును నమ్మి శాంతిని బూనుట యవసరము. పోయన్నేరుగారికి జర్మనులపూదను లాయడుజార్జిగారికి గలిగిన విశ్వాసము గలుగ లేదు. జర్మనీ 33,478 ఛరంగులను 87,000 మరఛరంగు లను 11,000 కండ్లకాయధములను 45,00,000 తుపాకులను 3,80,00,000 షెల్లులను మిశ్ర మండలిస్వాధనము చేసినను పోయన్నేరు గారికి సంతృప్తి గలుగలేదు. నూడుచున్నజర్మనీకి మందు గుండ్రను జేయుటకు సామర్థ్యము లేదని భావ మంత్రీకి విశ్వాసముగలుగ లేదు. యుద్ధవ్యయమునకు గ్రేటుబ్రతుకు ప్రాచ్యునకు మించినవ్యయము చేసి నది. యుద్ధమునలనను గ్రేటుబ్రతుకు వర్తకము వ్యాపారకర్తలము పాక్షినివి. నష్టము లన్ని రాజ్య ములకును వారిస్థితిగతులకు తెగినరీతిని సంగ్రహప్రము లైనవి. ప్రాచ్యు గ్రేటుబ్రతుకు అమెరికాకును

1500 లక్షల సవరణల నియవలయును. ప్రాచ్య జర్మనీకుంకి 2500 సవరణలను పొందవలయును. అన్ని రాజ్యములకును సేధముగా నిచ్చిపుచ్చుకొను టలు గలవు. ఇచ్చిపుచ్చుకొనుటలు మితిమీరి యు న్నంతకాలమున్న రాజ్యములకును మనస్తాపమునకు గారణములు గలుగు చుండును. వ్యాపారకర్తల ములు వృద్ధిని పొందగను కళాశాలయను సంతోష మును గలుగుచుండును. యూరపునందును లోకము నందు పునర్నిర్మాణము పెంపున సాధ్యమగుటకు యూరపు రాజ్యములకు వైదుమ్య పోయి సాహ చర్యము గలుగవలయును. యూరపురాజ్యములందు సాహచర్యమును గలుగజేయుటకు తామును బాక్షి గారు చేయుచున్న ప్రయత్నములు స్వరాజ్యములకు నున్నవి.

జర్మనిదేశ మంతవరకును నష్టపూరణమునకు 5000 లక్షల సవరణలను చెల్లించినది. పోయ న్నేరుగారు చెల్లించుటకు సామర్థ్యముండయును జర్మనులు తప్పించు కొనుచు న్నూరని నమ్ము చున్నాడు. లాయడుజార్జిగారు జర్మనుల కంతటి సామర్థ్యము లేదని నమ్ముచున్నాడు. ఇభయులును జర్మనులనుండి నష్టపూరణద్రవ్యమును పూర్తిగ రాజ్యవలయు ననియే ప్రతిపాదించు చు న్నారు. జర్మనుల కెంతిశక్తి గలకో నిర్ణయింపవలయును. పోయన్జున్న సయవలయుకో నిర్ణయింపవలయును. ఈ విషయములను నిర్ణయించుట కొక యార్థిక సంఘము నిర్మింపబడినది. ఆ సంఘమువారి నిర్ణ యముల ననుసరించి భౌతిక ద్రవ్యము నిర్ణయింప బడును. విచారణఫల మేమి జేలినను రాజ్యాధికారు లందరును ధననిరీక్షణమును శాస్త్రాత్మికముగ వైసను మూలను బెట్టి ధర్మనిరీక్షణమును నసలం బించునపుడే యూరపు రాజ్యములకు శాంతియును సుభక్షియును గలుగగలవు. యూరపు రాజ్య వ్యవస్థలందు వర్తమానవిషయదశయందు ధర్మ నిరీక్షణమును వెలకొలుపుటకు బ్రిటీషు సామ్రా జ్యము సకలవిధములను దగియున్నది. ఆంగ్లేయు లవలంబించిన మార్గమును నితర రాజ్యములును నవలంబించుట సహజము.

తెనినుగారిచావు ప్రతుకులు

రుష్యా పరివర్తన చక్రవర్తికి తెనినుగారికి ఎన్నిసార్లు చావు బ్రతుకులు గలిగినవి. మహా వ్యాధిగ్రస్తుడగు నున్నా డెనియును చచ్చిపోవు చున్నాడెనియును చచ్చి పోయినా డెనియును వార్త తెన్నియోసారులు వచ్చి ని వి. వార్త లకు మూలము తెనిను చావును గోరేడివారి సనకల్పముగాను మరణముగాదని విశేషమగుచున్నది. ఎవరికిరికి తెలులున్నను తెనినుగా రాగోగ్యనంతు డగు నున్నులు వార్తలు తిరిగి తెలుపుచున్నవి. ఆయుర్దాయమున్నంతవరకును పరులకోరికలు నిష్ఫలము లగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర యోధసంఘ కార్యనిర్వాహక సంఘము ఆగస్టు 20 వ తేదీ ఆదివారము నాడు రాజమహేంద్రవరమునందు గూడగలదు. ఆసమా వేశమునందు ఖద్దరు నిర్మాణమున కవసరమైన యేర్పాటులను నితర విషయములును చర్చించి నిర్ణయింపబడును.

విమానముల పంపెములు:— ఆకాశయానముల పంపెముల కొక విమానము 66 నిమిషములు 49 కిణములలో 200 మైళ్లు పయనముచేసి పంపెములు గలిగినది. ఈవేగ మత్తా త్వర్యమును గలగజేయగలదు.

పరిశోధన:— కాడుగుడు రాజ్యముండి పోయిన విశేష ఆయాస్థానే పరిశోధకులు పట్టుకొనగా గర్భముగ నియమించుటకు సార్వభౌము దంగీరించెను.

స్థానిక వార్తలు

హైదరాబాద్ రాజ్యము:— ఆగస్టు 20 వ తేదీతో ఆంతమొందివారమున మహాచిక్కు 54 మందికి సోకెను. 17 నురు మరణించిరి. కలరావల్ల ఎరు ము మరణించెను. ఇతరజ్వర ములవల్ల 41 మంది మరణించిరి.

రాలిపున ప్రభువు

పత్రికా ప్రతినిధులతో సంభాషణ. సేనానాయకుడు రాలిపున ప్రభువు శేటిమొదయి మదరాసు చేరిరి. వారు వజీరుల్లాను సైనిక విభాగము సూ ర్వి పత్రికాప్రతినిధులతో మాట్లాడ గోరెనట్లు ప్రయోజనముః ఖాద్రి కారి తెలుపగా పత్రికా విశేషములు పూర్తి నెండు వారి పేషను స్థాపు కార్యాలయమునందుకూడిరి. న్యాయండియా పత్రిక పక్షి మున డాక్టరు ఆనిబెనంటు గారు వచ్చిరి. 9, 40 గంటలకు సరిగి రాలిపునప్రభువుగారును అచ్చటికి వచ్చిరి. పత్రికా ప్రతినిధులు సేనానాయకుని కొన్ని ప్రశ్నలపేరీ ప్రత్యుత్తరములందిరి. ఇంకను సైనిక కాశి కరిపాలనమునుసూర్వి గు యుద్ధముకు సైనిక వ్యయ ములను సూర్వియు ప్రశ్నలుజేయగా, తమకు రాజ్యాంగవిషయ ములందు జ్యోతిములేదనియే సైనిక వ్యయమును సూర్వికూడ ఇంచితేపు సంఘమువారు అక్షోభ మహిమను వచ్చినపుడు ఆ లోచించి గిను అభిప్రాయముల నివేదించునయే చెప్పిరి. పది నిమిషముల కాల మిట్లు ప్రశ్నోత్తరములు జరిగిన తరువాతి తమకు పత్రికా ప్రతినిధులతో స. ప్రతినిధులకు అవకాశము కలిగినందుకు రాలిపునప్రభువు సంతసించును అందరకును కిరస్సు గ్వనము గావించిరి. అంతట ప్రతినిధులును ఆటనుండి వీడ్చిని యుద్ధేర్పం జరిరి.

కాంగ్రెసు నాయకులు

మదరాసు న్యాయవాద సంఘము. హైకోర్టువా మందలింపు.

గతవారము కాంగ్రెస్సంఘ విచారణసంఘసభ్యులు మదీ రామకు వచ్చియుండినపుడు న్యాయవాద సంఘమువారు హై కోర్టుభవనములోని తమ సంఘ కార్యాలయమునందు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగా, పేర్సాని, వి. కె. పల్లెలుగారలకు ఒక సామంకల ముహూహముల వీరంగిరిని వదులుని లెంకొనును న్యాయవాద సంఘకార్యదర్శికి హైకోర్టు రిజిస్ట్రారు ఈగింది యుత్తరమును వ్రాసినది తెలియచున్నది.

హైకోర్టుభవనములందు న్యాయవాదసంఘ యుపయోగమునకు ప్రత్యేకించిన మందిరమునందు జరిగిన సమావేశమును సూర్వి గో. న్యాయమూర్తులకు శేకినెను. ఆసభ కాంగ్రెస్సంఘున, కిలాఫతు సంఘు నుగపడిద్ద సభ్యులకు యుత్తరీకి స్వాగత మర్పించెనయ్య, అందలింగ్య కాంగ్రెయ వ్యభాగమును మండి ననియు తెలిపినది. రాజీహ పల్లెలకు హైకోర్టు భవనము మధ యొగించుటకు గో. న్యాయమూర్తు తేమత్రమును అంగీకరింప రనియు, ఇకమిడిట గో. ముఖ్యన్యాయమూర్తి గారిగృహంకి ముందుగ యుత్తరపు పొందినదే అట్టివాని తుపయోగింపబడు సంఘము పక్షమున పూచి కత్తు వ్రాసి యవ్వకలెననియు మోకు. తెలుపబడినట్లు వాక్యాజ్ఞయైనది. అట్లుమీను వ్రాసియివ్వనియడత మీత్రయిస్తుడో పనియున్న ప్రదేశమును స్వాధీనముచేసికొను విషయమై యాలోచించబలసియుండినది.

శ్రావణమాసమున జంతు హింస

చేయగూడదు.

హింసచేసినవారి జూడ చెల్లినవారికి బహిమాన మియ్యబడును.

పల్లికానా సంస్థానాధిపతి: ఆజ్ఞ.

శ్రావణమాసము హిందువుల కత్తంగరేఖిత్రినకు తెలు గాన వానెలలో జంతు హింసచేసిన వారికి క్షమ చేయబడును. ఆచేయ చేసినందులకు నేనుబడిన బాల్కానాలో వాల్క నందు సామ్మ ఆచేయను చేసినవారిని పట్టిచ్చిన వారికి బహు మానముగా నీయబడునని మార్గ రరాష్ట్రమునందలి పాలికానా సంస్థానమువా రాజాపించిరిని అహమరాబాదుకుండి తంతివార్త వచ్చినది.

అఖిలభారతాయుర్వేద మహాసభ

అధ్యక్షకోపన్యాసము

అఖిల భారతాయుర్వేద త్రయోదశ సమ్మేళనమున కధ్యక్షుడుగు వైద్యపంచాంగ కృష్ణశాస్త్రి కవిదేగారి అధ్యక్షకోపన్యాసమునుండి ఈ క్రింది భాగములు ముద్రితములు :-

కీర్తిశేఖరుల శంకరదాశీశాస్త్రి మహాశయల యొక్క ప్రయత్నముచేత ఈ మహాసభ యొక్క ప్రథమాధివేశము గోదావరికి ఉత్పత్తిపాన మను వాసికా క్షేత్రమున జరిగినది. అజనుండి క్రమముగ నీ యథివేశము సుఖము ప్రయాగ కాన్పూరు మధుర కలకత్తా చెన్నపురి పునహా లాహోరు ఢిల్లీ ఇందూరు హంప్రెస్టెస్సులందు జరుగుచున్నవి మహాగోదావరి ప్రవాహమువలె ప్రతివర్షమును అధికాధికమున లోకసంపత్తిని నైపుణ్యమున గోదావరినదికే అతి దూరమునందున్న రాజమహేంద్రవర నగరమును చేరినది. గోదావరి మహా తృప్తిమునందు అవాకం చేయదుగ్ధా యని గోదావరిని ప్రశంసించి బదియిస్తుంది. కాని అయ్యది మనకందజును ఇందుమాలమున నులభియైనది. సప్తర్షి నామమున ప్రసిద్ధము లయిన సప్తముఖము లతో గోదావరి ఇచ్చటికి అంతిమార్ముననే సమృద్ధమున ప్రవేశించుచున్నది. ఇంతవఱకును ఈగోదావరి ప్రవాహమువలె నిఖిల భారతవర్షియ వైద్య సమ్మేళనమునూడ దివసమున అధికాధికముగ లోకాదరాసమనము లోకపియమున నై భారతజనతా మహాదధియుండు ప్రాంతీయ సంమేలన రూపములగు ననేక ముఖములతో కలియచున్నది. ఇటువై అయ్యుర్వేదాధ్యక్షుడ యును ద్వారా లోకులకు శాస్త్రజ్ఞానమును ప్రాణ పరిరక్షణమును ఇంతికింపై మిగ్గుగా నుండునట్లు శుభచిహ్నములు కన్పట్టుచున్నవి.

ఆంధ్రదేశము

ఆంధ్రదేశము తొలుదొలుతనే గోదావరి పుణ్యప్రవాహముచేత పావనమైనది. కేవల మింతిమాత్రమే గాక మతియొక్క కారణమువలననూడ నీదేశము పావనమైనది. ఏలయనగా - అద్వైతమత ప్రతిపాదకులగు ఆచార్యశంకరులు విశిష్టాద్వైత ప్రతిపాదకులగు శ్రీరామానుజాచార్యులు ద్వైతమత ప్రవర్తకులగు శ్రీమధ్వాచార్యులు శుద్ధాద్వైత మతోపదేశులగు శ్రీ వల్లభాచార్యులు - వెంకటాద్రి తల! ఇంతవఱకును ముద్రాధితులైన ఆచార్యపురుషు లెల్లరను తమ జన్మములచేత నీదేశము నలంకరించినవారే. నేదవిద్యలను వైదిక కర్మానుష్ఠానమునకును తక్కిన దేశములందలి అన్నిచోట్లను ప్రాయశఃకము కలదు. కాని ఇచ్చటన్న శో ఇచ్చటికిని పూర్వమువలెనే యున్నది. మొగలు రాజుల కాలమునందు భరతఖండమునందలి ఉత్తరప్రదేశములందును మహారాష్ట్ర దేశమునందును సంభవించిన విప్లవ పాతములు దైవకృపవలన నాంధ్ర భూమికి తప్పినవి. పూర్వము "మరాఠాలో లేదంతయు కల్పితమని యను సత్యమైన దంతయును మరాఠానున్న దనియును కనక మరాఠానకంపై మించిన భర్తాగ్రంథములు ఏభాషలో నున్నను నశించిపోయినవలెనద" అను సిద్ధాంతముతో ఔరంగజేబుసంస్కృత గ్రంథంధన ప్రజ్వలితమగు నుష్ణదశములో స్నానమునొనర్చినది నుప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడగు ఎల్ఫిన్స్టన్ మహాశయుని గ్రంథమువలన తెలియుచున్నది. ఈలాటి నిరంతర ప్రభువులరాజ్యము అదృష్టవశమున నాంధ్రదేశమునందు ప్రవర్తించెను. ఈ కారణముగల్గిన భరతవర్షమునందలి తక్కినభాగములందు నామ మాత్రముగల గ్రంథసంపద, యాదేశమునందు పరిపూర్ణరూపముతో నొప్పుచున్నది. అందునను ఆయుర్వేద గ్రంథసంపద మహాన్నతిని మిగ్గులి భరింపి స్థితియందున్నది.

అతి ప్రాచీనమగు భేదసంహితయును కాశ్యపసంహితయును ఇప్పటికిని ఇచ్చటి కంత దూరముననున్న తంజావూరి సరస్వతి భాండగారమునుండి లభించుచున్నవి. తత్తాపి-ఈ రెండు సంహితలను ఆంధ్రభాషయందే వ్రాయబడియున్నవనుట యొక నొప్పుకేసు. ఇప్పుడు లభించు భేదసంహిత వ్రాత ప్రతుల్నియును వైగ్రంథమునకు పుత్రికలే. దాక్టరు హేల్డేగారి యభిప్రాయము ననుసరించి ఈ ప్రతులయొక్క లేఖనకాలము పదునాడువందల ఏబదిప్రాంతము. ఈ భేదసంహిత గత వర్షమున కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకై ౧5 ఆకుతో పముఖ్యుగారు సంకల్పించి ప్రచురించియున్నారు.

తొరపాడి సంహిత జతుర్ణసంహిత భారద్వాజసంహిత అను నీ మూడుసంహితలనుండి ఈదేశముండి గలవు. ఆయుర్వేదసూత్రము యొక్కదయముసారము మున్నగు సూత్రగ్రంథములును, అష్టాంగహృదయ వ్యాఖ్యానములు-విజ్ఞానేశ్వర గంగాధర నూరపుసతీతమలగునవి. ఇచ్చటనే దొరకుచున్నవి. రస తిక్త ప్రబంధమును ఆనందకందమును బసవరాజవరచితమును శివతత్త్వతాకరమును ఇచ్చటనే లభించుచున్నవి. మఱియును రసప్రదివీక రససిద్ధాంతానుశాసనము మున్నగు రసగ్రంథములు నుపసంహిత సంహిత బృహద్యోగశరంగణి యోగరత్నావళి హితోపదేశము భేదజనకసప్తము భవంతరి విలాసము యోగశతకము సుగ్రీవాతచంద్రిక మున్నవి సంగ్రహగ్రంథములను మీఆంధ్రదేశమునందే నులభ్యమై యున్నవి.

దేశాంతరములందు నిఖంటు గ్రంథములనేకము లున్నను పూవులు పండ్లు వేళ్లు బెరుగుకొమ్మలుమున్నగు నావధీయ పంచాంగవర్ణనము వానియంద దంతగా కానరాకున్నది. కాని ఈలోపము మీదేశమునకు దుగ్గించిన కాశ్యపనిఖంటపు ద్వారా ప్రసూర్ణమైనది. దీనినిబట్టి కాశ్యప నిఖంటు ప్రకేత ఈయాంధ్రదేశమునాడే యని యూహించు ననుచున్నది. ఇంకను ఇచ్చట అనేక నిఖంటువులున్నవి. వానియందు మధ్రసవర్ణనమును నిఖంటువుభివ్యవర్ణనకల్లరతున దృశ్యమై యున్నది. నేయేల ఆయుర్వేదమహాశ ప్రవాహముగలది ఆంధ్రదేశమగు ప్రసిద్ధమైంది. చరకమృశుతవాగ్భటానులు నెప్పిన ప్రయోగములను-రసతంత్రములలో వర్ణించిన ప్రయోగములను ఆంధ్రదేశమునందే యధికతరముగ గాన వచ్చుచున్నవి. ఈ దేశమునందు సుప్రసిద్ధపయోగము ఎక్కువగ చేయబడుచున్నది. ఇట్లే లంఘన చికిత్సగూడ విస్తారముగ నవలంబించ బడుచున్నది.

ఆయుర్వేదీయాతురాలయ పరిపాలనార్థమై ఆయుర్వేదాభివృద్ధిని గోరు పూర్వమహారాజులొసంగిన దానశాసనములు ఈ దేశమునందే దొరకినవి. ఈ శాసనముల వివరములు పునహా యందలి ఆప్తర వైద్యసమ్మేళనసందర్భమున కీ. శే. పండిత డి. గోపాలాచార్యులు గారిచే సాంగముగ ప్రదర్శింపబడినవి. ౧౦౬౭ ప్రాంతమున చెంగల్పట్టు మండలమున జేరిన - మధురాంతకోప మండలాంశగతమగు - తిరుమకూడలు గ్రామమునందు శ్రీ వీరచోళేశ్వరమఠగు రాజకేశరి వీరరాజేంద్రదేవునిచేత శ్రీవేంకటేశ్వర స్వామియొక్క గర్భాలయపు గోడపై చెక్కింపబడిన శాసనము నందు శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి నిత్యోత్సవకైంకర్యములతో పాటు నేదశాస్త్ర పాఠశాలయొకటియును విద్యార్థిజనమునకు ఆరోగ్యమునిమిత్తమై ఆశ్వత్థమునకు ఆకురాలయ మొక్కటి యును నిర్మింపబడవలెనట్లుగా వ్రాయబడియున్నది. ఈ ఆకురాలయమనకు వీరచోళేశ్వరరాకురాలయమని పేరు. ఇందు సర్వదా పదునైదుగురు ఆకురాలకు అవకాశ ముండునట్లు ఏర్పాటుచేయ వలయును. మఱియు నిందు ఒకకాయ చికిత్సకుడును ఒక శల్య చికిత్సకుడును ఇద్దరు పరిచారకులును ఇద్దఱుశ్రీ పరిచారికలును మఱియుక నేవకుడును ఒక ద్వారపాలకుడును ఒక చాకలి ఒక కుమ్మరి ఆయాకార్యముల నిర్వహింపవలెనట్లు పేర్కొనబడి నారు. ఆకురాలకు కేయనార్థమై ఆస్తరణములగు నుపయోగింప దగిన ఏదచాపలును (కటా), రాళ్లులందు దీపముల నిమిత్తమై నలుబదియైదు వాడుల తైలమును నిర్ణయింపబడినవి. ఆకురాలయమునందు చికిత్సార్థము సిద్ధముచేసి యుండవలెనట్లుగా వ్రాపొరసాయనము మున్నగు నియతవియొక్క మందులుగూడ ఆశాసనమునందు పట్టికలో నిర్ణయించుటయే గాక ఆ మందులను వాడునప్పు డవలంబించదగినట్టి పరిమితులు గూడ నందు వివరింప బడినవి.

మఱియును గుంటూరు మండలాంతరగతమగు మాలాపుర గ్రామమున ప్రపద వైద్యశాలా విషయకమగు మఱొక్క శిలాశాసనము కూడగలదు. ఇది కాకతియచక్రవర్తియగు గణపతి జేనమహారాజుల కాలమునందు - అనగా పదియవ శతాబ్దిమధ్య భాగమునందు - వ్రాయబడినది. రాజమహేంద్రము పరిసరము లలో నున్న కోరుకొండను పాలించిన మమ్మడినాయకుని చేత ౧౬౯౦ కాలిహవాన శకమున నీయబడిన మఱొక శాసనము గూడగలదు. ఇట్లే ఇంకను అనేక శాసనము లున్నవి. ఈ శాసనముల నవలంకించినచో ప్రాచీనకాలమునండి నైతము మన దేశీయు లగు వృషోత్తములు లోకోపకారార్థమై అనేకాతురాలయములను ప్రతిష్ఠించి - ప్రపదవైద్యశాలలు మున్నగు వానిని స్థాపించి - విద్యదైవ్య పరిపోషణము నొనర్చి వైద్య పుంగవులకు అగ్రహారాలు నొసంగి, వారి యుత్సాహము నభివృద్ధిచేసి ఆయుర్వేదమును పోషించినట్లు స్పష్టపడుచున్నది. ఆయుర్వేదోద్ధరణార్థమై నమ ప్రజ్ఞేశములను సరకుచేయక ఇచ్చ

టకు విచ్చేసిన భిక్షగర్వరు గోదావరిపవిత్ర స్నానమాహాత్మ్యమున ప్రాచీన మగు ఆ దీప్తవైభవము మఱల లభించు గాక యని కోరెదను.

కీ. శే. పండిత డి. గోపాలాచార్యులు

నా అధ్యక్షకోపన్యాసమునకు బూర్వము అతి కష్టముతో మన మొక కార్యము నొనర్పవలసియున్నది. ఆయుర్వేదోద్ధారమునకై అహర్నిశమును ప్రయత్నించిన వైద్యులైన పండిత డి. గోపాలాచార్యులు వారి స్వగ్రోహ యంత్రచేత అన్వీదనీయుమగు చాని మనకు చేకూడినది. భిషజ్జుగి యగు గోపాలాచార్యులు గారు ఆయుర్వేదాధ్యయనము శాస్త్రవిహితీతులతో నుండుటకై చెన్నపురిలో ఆయుర్వేద విద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించి, తన్నిగ్వహమునకై దాదాపు విదులేల రూపాయలకు మైబడిన మొత్తమును ప్రతియేటను తన స్వంతమునుండి వారు కృషియించుచుండిరి. మఱియును వీరు ఆయుర్వేదగ్రంథాభిసభను స్థాపించి తద్వారా అనేకాయుర్వేదీయగ్రంథములను ప్రకటించుటయే గాక ఆయుర్వేదీయపద్యతులతో ననేకములను పురాలయములను చికిత్సాలయములను నెలకొల్పి ఆయుర్వేదము లోకాదరప్రాప్తి మగు నట్లొనర్చిరి. ఆచార్యులవారు ఆంగ్లభాషా ప్రసిద్ధులు కాకున్నను వారెన్నడును గావించిన ఆయుర్వేద మహావిద్యాలయవ్యవస్థ ఇంగ్లండునుండి కొలదికాలము క్రిందటనే వచ్చియున్న తిట్టేయి డక్టర్ వైద్యరునకు గూడ ననుకరింపదగినదై స్పృహణీయమైందే యొప్పినది. ఇవి ముఖ్యముగ గమనింపదగినవి. ఆచార్యులు గారు వృత్తవైద్య సమ్మేళనమున ఈ సభకు మంత్రిపదవిని స్వీకరించి, పిమ్మట మద్రాసు ప్రాంతమునందు అనేకము లగు ప్రాంతీయవైద్యమండలములను వైద్యసభలను స్థాపించి మహాశ్రమ మగు నాందోళనమును గావించిరి.

ఇంతవఱకును పండ్లెండు సమ్మేళనములు జరిగినవి. ఇప్పటికి పదుమూడవది. ఇంతవఱకును జరిగిన సభలలో మనము చేసిన డేము? సాధించిన డేము అని మనము తొలక విచారింప వలసియున్నది. పండ్లెండేయియుండి మనము సమావేశమై చేసిన డివీషనాలు - తీర్మానములు - ఆయుర్వేదవిద్యాపిత మొనర్చిన కాశ్యపాశ్రమ మున్నగు సమస్తమున పర్యాలోచన చేసిన మన ప్రయత్నము లెంతవఱకును సఫలీభూతములైనవో మనమే మాత్రము ముందునకు రాగల్గితా - ఇంక నెంతవఱకు మనము పోవలసియున్నదో - ఏయేప్రయత్నముల నిలువైని మనము ఒనర్పవలసియున్నదో సింహావలోకనమున నిర్ణయించుకొనవలసిన సమయము ఆసన్నమైనది.

పరికించినచో మనము నిరాశ చెందవలసిన అవసరములేదు. ఈ సంమేళనము వారి తీర్మానముల ననుసరించి శబ్దేశకార్య జాతీయ జరుగుటన్నను - జరిగినంతవఱకైనను - ఆకొలదిపనియే మనకు మిగ్గులి ఉత్తేజకముగను ఆకాదశకముగను నున్నది. ఈ కాలమునందు లోకుల ధర్మలలోను ఆచారములలోను వ్యవహారములలోను గల స్పృహణీయమగు పరివర్తనము మన ఈ సంమేళన కార్యముయొక్క ఫలితమేయని నాభావము. పండ్లెండు సంవత్సరములక్రితము గూడ లోకులకు ఆయుర్వేదమున ననురాగమును గాదెరమును కలవనకు నిక్కమే. కాని అవి కార్యముఖమున గన్నట్లేవి కావు. ఈ సమ్మేళనముమూలముననే ఆయుర్వేద చికిత్సాపద్ధతియందు గల యుపయోగిత్వము-ఫలదాయిత్యము-శాస్త్రీయత్వము-సంపూర్ణముగ లోకుల యనుభవమునకు వచ్చివె. సమ్మేళనముకై ఆయా ప్రదేశముల నుండి వచ్చిన వైద్యకులల ద్వారసంభాషణాదులములమున లోకుల కనేకలాభములు గల్గుటయే గాక తన్మూలమున ఆయుర్వేదముయొక్క ఘనకార్య మొక్కటి సాధించినట్లయినది. ఇదివఱకు జరిగినసభలలో ఆయా దేశీయులగు భనికులు సాంస్థానికులు మున్నగువారెల్లరు ఆయుర్వేదోపధాల యానులకై యథాశక్తి దానము లొసంగవలయునని చేసిన మన తీర్మానముల ఫలితముగా భరతఖండమునందల్లి వివిధరాష్ట్రములలో వెంకటాచార్యుల ఆయుర్వేద విద్యాలయములు - ధర్మశాస్త్రాలయములు-ఆరోగ్యశాలలు-నెలకొనినవి. (ఇచ్చటనాయాలముల పట్టికవదలివేయబడినది) ఇట్టి సంస్థానాలు మద్రాసు ప్రాంతమున 25, తిరువాన్కూరు ప్రాంతమున 100, మైసూరు ప్రాంతమున 36, నైజామున 3, మహారాష్ట్ర ప్రాంతమున 25, గుజరాతునందు 6, రాజపుత్రానామన 4, సంయుక్త ప్రాంతమున 5, వాయవ్య ప్రాంతమున 1, పంజాబునందు ౧౦, దేశప్రాంతమున 2, ను గలవు. ఇవికాక నాకు తెలియకయున్న విద్యాలయములును ఆకురాలయములును ఇంకను ఎన్నిగలవో చెప్పజాలను.

వృత్త వైద్యసమ్మేళనసభాధిపతులు ఆయుర్వేదోన్నతికై నూచించిన అభ్యుపాయములలో మొదటిది వైద్యకసంస్కా

రము. ఈ సంస్కారమునకై అనేక ఆయుర్వేద విద్యాలయములను స్థాపించుట ఆవశ్యకము. ఈ విద్యాలయములందు శాస్త్రానుశూలకములతోను లగు సద్వైద్యులు ఆయుర్వేదము విషయములను శిక్షణము నొందవలయును. సమస్తవిద్యాలయములను పాత్రప్రణాళిక ఒక్కరికి నుండటం యుచియు. ఆయా ప్రాంతముల నెలకొల్పబడిన ఈ విద్యాలయములముల ఒక్క విశ్వవిద్యాలయమునందు సంబంధములుగ నుండవలయును. ఇట్లుండ విశ్వవిద్యాలయము ధరితాభివృద్ధి ప్రాంతీయవిద్యాలయములందు ప్రదర్శింపబడు లగు ఛాత్రుల కెల్ల రకును సమముగ ఉపాధి నొసంగుమండవలయును. ఈ విద్యాలయములందు ప్రయోగశాలలను భేదజనప్రహేలయములను నెలకొల్పవలసి యున్నది.

ఇక రెండవది భేదజన సంస్కారము. ఏయేదేశములందు ఏయేప్రకారమున దొరకునో అట్టి ఒకభుజనన్నింటిని దేశాంత రీయవైద్యుల యావర్యామునకై ఏకత్రలభించు నేర్పాటులను గావింపవలయును. నుప్రసిద్ధ పట్టణములందు ఆయుర్వేద ప్రసిద్ధములగు సిద్ధాపథములు సర్వదా లభించు నేర్పాటులను చేయవలయును.

మన భారతవర్షమునందు దీనిదమును అనేకముగ ఆయుర్వేదీయావధాలయములను ఆశురాలయమును ఇపుడు పృథి నొందుచున్నది. ఇందలి పాత్రప్రణాళిక ఏకరూపముగ నుండునట్లు కలకత్తా సమైక్యమున నిశ్చయింపబడినది. ఆయుర్వేద విద్యాపీఠమే ఆయుర్వేదమునకు విశ్వవిద్యాలయము. పండిత జేంద్రుల బూర్వము పునఃమున్నగు స్థలములందలి ప్రత్యేక ఆయుర్వేదసంస్థలు ఒకరికొకటిగా చాత్రులకు యోగ్యతాను సారముగ సదక్షిణముగ నుపాధిని ఇచ్చుచుండెడివి. కాని ఇప్పుడాయుర్వేదవిద్యాపీఠమే సమస్తభారతవర్షమునందుగల భిన్న భిన్న పట్టణములలో-పరిశ్రా కేంద్రస్థానములను నిర్మించి-ఆయా స్థానములనుండి కచ్చిని విద్యార్థులను పరీక్షించి-వారికి భిక్షక ఆయుర్వేద విశాద ఆయుర్వేదాచార్య ప్రభృతిబిరుదులను నొసంగుచున్నది. కాని ఈ విద్యాలయములందు ఇప్పటికిని భేదజన పరిచయ గాములును ప్రయోగశాలలను శవచ్ఛేదా గారమును రసశాలలను భేదజీవ్యానమును గ్రంథసంగ్రహాలయములునున్నగు అంశములు నెలకొల్పబడ లేదు. అయినను ఈ యేర్పాటుకూడ త్వరితగతినే పూర్తియగు ననుకొందును. సమైక్య నాంధ్ర భూతమగు ఆయుర్వేద విద్యా పీఠము నిర్మించిన పాత్రప్రణాళిక ననుసరించి చేయబడు పరిశ్రా క్య వర్గ లోకులకు పరిపూర్ణముగ విశ్వాసార్హముగను ఆదరాస్తుదముగనైనది. ప్రతియేటను మున్నాటికంటె విద్యార్థులు ఈ పరీక్షలకు వచ్చుచున్నారు. ఈవిద్యా పీఠముయొక్క అంశప్రతిష్ఠామునకు ఈ యొక్క ప్రమాణమే చాలియున్నది. ఆయుర్వేదము సమైక్యములందు ఏటేటను చేయునట్టి ఒకప్రదర్శనము వైద్యులకును తక్కిన జనమునకును కూల నుపకరించుచున్నది. ఈ ప్రదర్శనమునందు ఒకభుజను పంచాంగ సహితములుగా-అనగా పుష్పమాలఫలశాఖాదినమన్వి తములుగా-ప్రదర్శింపబడుటయే గాక అనేకములగు సిద్ధాపథములు వజ్రిచిత్రములు శారీరకవస్తువులు యంత్రప్రాధికములు ముద్రితములుదితములగు నుప్రసిద్ధాయుర్వేదీయ గ్రంథములు ఆయుర్వేదమునకు పయోగించు ఇతరములనుసమస్తవస్తువులు ఏకత్ర సమావేశము చేయబడుచున్నవి. వీనియాలమున ప్రేక్షకులకు నవాపభుల పరిచయము అనారాధముగ గల్గుచున్నది. అచ్చుప్రభువులగు ననేకసిద్ధాపథములు ఆచార్యముగ ద్వికృతమునకు వచ్చుచున్నవి. ఈరీతిగా నింతదనుక చేసిప్రయత్నిములవలన ఆయుర్వేదసమధారము జరిగె ననుటకు సంది యము లేదు.

పండిత జేంద్రుల పూర్వము అనగా సమైక్యకార్యము ఆరంభింపబడక పూర్వము-ఆతుర్గాధారార్థమై ఆంగ్లవైద్యులతో నుండు వైద్యాలయములకు ద్రవ్యము నొసంగు శ్రీమంతులు ఇచ్చుట తమద్రవ్యమును ఆయుర్వేదోన్నతికై వెచ్చింపదలంచుచున్నారు. ఇంతవఱకును ఆయుర్వేదమునకు రాజసాహాయ్యము నానుమాత్ర ముండెడిది. ఇందువలననే వీనికి చాలహీనస్థితి సంభవించినది. రాజసహాయప్రాప్తికై సమైక్యము ఇంతవఱకును ఎన్నియో ప్రయత్నములునల్పింది. అవి యన్నియు ఫలశూన్యములు అగుచున్నవి నాభావము. మనము ఈతీరుననే అనుభవమును ప్రయత్నించుచుండుమేని తప్పక కృతార్థము కాగల మను చిన్నాములు కన్పట్టుచున్నవి. రాజశాసనసభల యందు భారతవర్షీయుల ఆరోగ్య పర్యవేక్షణమునకై ఒక ప్రతినిధి నేమింపబడవలయు ననియును, మునిసిపాలిటీ మున్నగు స్థానిక సంస్థములచేత నాయుర్వేదీయ ధర్మాధ్యక్షులయము

లును విద్యాలయములను ఆశురాలయములను నెలకొల్పబడి ఆయుర్వేదసాహాయ్యము చేయబడ వలయు ననియు ఇదివఱకు మనము తీర్మానములను చేసియున్నాము. ప్రాంతీయరాజకీయ సభలలో ఈపండిత జేంద్రులతో-ఇదివఱకున్న జను స్వీకరింపబడకయున్న- ఆయుర్వేదవైద్యప్రసారము గూడ తక్కిన వానితోపాటు చర్యలకు వచ్చుచున్నది. ఈసభలందు రాజులను సావంతప్రభువులను సద్దేశించి ఆయుర్వేదీయశాస్త్రాలయములను ధర్మాధ్యక్షులయములను ఆయుర్వేదవిద్యాలయములను నెలకొల్పవలయు నను తీర్మానము వికకంఠ్యముగ అంగీకరింపబడినది. నాగపురము మున్నగుచోట్ల జరిగిన శతీయ మహాజన సభవారు నైతము ఈ ప్రస్తావనను ఆమోదించియున్నారు.

ఈరీతిగా ఆయుర్వేదమునందు సంస్కరణయందు చేసిన ప్రస్తావనలు ఫలశూన్యములు అగుచున్నట్లు కన్పట్టు చున్నవి. ఇంతవఱకును ఏరీతిగా మనము వికమత్వముతో ప్రయత్నించితిమో అట్లే చివరవఱకు కూడ యత్నించితిమేని తప్పక కృతార్థము కాగల్గుము. కాని ఈసందర్భమున మహాను రాష్ట్రమునందలి వైద్యబృందములో గల్గిన పక్షభేదములన కార్యచరణ కలుగు నేమోయని చింతిల్లెదను.

గత వర్షమునందు బయలుపడెదలిన సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమము ననుసరించి జరిగిన ఆందోళనములన రాజకీయములన్న దూరముగ నుండువైద్యులకు గూడ కొంత వికల్పభావ ముదయించినది. ఇందువలన నాయుర్వేదవిద్యునిమిత్రమై దొర తనమునా రేవణదిన కమిటీవారి ప్రశ్నములకు ఎవ్వరును సమాధానముల నొసగగూడదని యొక పక్ష మేర్పడినది. సహాయోగముతోగాని ఆసహాయోగముతోకాని మన కేవిధమైన సంబంధము లేదు. ఏవిధముగనైనను ఆయుర్వేదోద్ధారణమే మనకు ముఖ్యకర్తవ్యము. గనుక కమిటీవారికి ప్రత్యుత్తరములు చెప్పవలసినదే యని రెండవపక్ష మేర్పడింది. కాని నిజమునకు ఆయుర్వేదవిషయములలో పక్షభేదమున కేమాత్రమును చోటు లేదు. ప్రాణరక్షణమే సమస్తపక్షములయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. గనుక ఆయుర్వేదవిషయమున నిట్టి వికల్పములు పాటించవలసిన బుద్ధిచుంతులు గ్రహించెదమగాక.

కుస్థిమందుచున్న వైద్యక కృతీయునకు మజల సభ్యుడయ్యును ప్రహేళమును గల్గుటకై వెళ్ళు ఈపాటుములను వెదుకవలసియున్నది. ఆ పాటుములు లన్నింటిలోను మొట్టమొదటిది పాల్వపాలకుల యుధయుల యొక్కయు సామనస్యమును సహకారీయమైన యున్నది. ప్రజలంతిర సర్పరించినచో రాజసాహాయ్య మెంతయున్నను కార్యములు సిద్ధింపవు. అట్లే రాజవిరోధము ప్రబలముగ నున్నప్పుడు ప్రజల ప్రతిపక్షములచేత నెమియును కాజాలను.

ఏకాదశిమందికో దొరతనమునామ వైద్యులన్ని బిరుదులను నొసంగినంతమాత్రముననే ఆయుర్వేదవిషయమున వారుగావింపవలసిన పని పూర్తియైయున్నది కాజాలదు. ఇదివఱకు అనేకమారులు మనము అనేకవిధములగు ప్రార్థనలతో మనమనోరథములను నెల్లడించి తప్పక దొరతనమువారి బహుమాల్యమును మహాఫలమునగు సహాయోగిత్వమును పొందగలమని ఆశించితిమి. ఆయుర్వేదపాతశాలలను పరీక్షలను ఉపాధులను నెలకొల్పవలయుననియును కేవల సంస్కృతదేశభాషాభిజ్ఞులగు వైద్యులకు వనస్పతిశాస్త్రీయుల సభ్యునిండుటకై కళాశాలలందు ఆంగ్లభాషాజ్ఞాన మవశ్యకము శృంగిలలులేకుండునట్లు లను తప్పించుదనియును ముద్రాకా వ శిష్టములగు ఆయుర్వేద వైద్య గ్రంథములను సంపాదించి ప్రచారము గావింపుదనియును దత్తు లగు వైద్యులను ఆంగ్లదాక్టరులతోపాటు ప్రమాణదృష్టితో నను గ్రహించు పుడ నియు న, ఇంక ను ఇట్టి కోర్కెల నెన్నిటితో మనము కోరియున్నాము. మనము బద్ధపరిచుల మైనచో రాజులయిన పేక్షను తొలగిండుట నుకరమే. ఏకాదశిమందికను సరియే ప్రజలు కృతనిశ్చయమైనచో రాజులను తప్పక ఆకర్షింపజాలదురు. కనుక ఇంతవఱకును అనుసరించిన మార్గమునే సమ్మేలము ఇట్లువైకుడ ననుసరించుట ఆయుర్వేదముపట్ల హితప్రదముగ నుండగలదని విశ్వసింపదను.

చికిత్సకు వైద్యుకు బౌద్ధము పరిచారకుడు రోగి అని నాల్గు పాదములు గలవు. వీనిలో ప్రధానము వైద్యుడు. కనుకనే ప్రధానభూతు డగు వైద్యునకు స్వగుణసంపదాధానమునకై ప్రయత్నములు అవశ్యకములు. అందులో మొదటి ప్రయత్నము ఆయుర్వేదగ్రంథములను సంగ్రహించుట. పండిత యాదవశీ శర్మగారి రాసిన పరిశ్రమవలన ఆయుర్వేదీయగ్రంథముల సంపాదనము తత్సంగోభనము ప్రకాశనము ఎంతటిమహత్వపూర్ణమో ఎఱుంగవచ్చును. వారు ఏమిడికివైగా రసగ్రంథములను ప్రకటించినారు. ఆయుర్వేదవిషయ

కము లగు గ్రంథముల కేనువందలకు వైగా నూచికను సిద్ధము చేసినారు. గతసంవత్సరమునందు వారు సరస్వతీనిధానము లగు కపింద్రులయొక్కయు ఆచార్యులయొక్కయు వివరముల తెలుపు నూచికనొకదానిని ప్రకటించినారు. అందు రెండువందల ఆయుర్వేద గ్రంథముల పేర్లు సంగ్రహింపబడినవి. నానినిబట్టియే హేమాద్రివరకసంహితకు టీక వ్రాసినట్లు గుర్తింపబడితిమి. అందు సహితాగ్రంథములు- ఇంతవఱకు ఆశురశాస్త్రములగునవి. అనేకముకన్పట్టుచున్నవి. ఈనూచిక ననుసరించి ప్రయత్నించినచో మనము అనేక ఆయుర్వేదగ్రంథముల అందజుకు నందుకొంటుంటే నుంచగల్గుదురు. ఈయేజు భేదసంహితను ప్రకటించి కలకత్తా యూనివర్సిటీవారును చక్రపాణిటిక గలచరకసంహితను ప్రకటించి బొంబాయి నిర్మయ సాగర వైస్సువారును మఱు చాల నుపకరించియున్నారు.

గ్రంథకర్తల నభినందించుట

ఈసందర్భమునందు ఆ ధునిక గ్రంథకర్తలలో మహామహాపాధ్యాయ గణనాథసేనుగారిని అభినందింపవచ్చుతో సేను లోపము చేసినవాడనగుదును. వీరు సంతరించిన ప్రత్యేక శారీరముయొక్క ప్రభుభాగ మివఱకే సద్వైద్యుల లాదరించియున్నారు. ద్వితీయభాగమునకై పండితమండలి ఎదురుచూచుచున్నది మామిత్యులగు గణనాథసేనుగారు ఈమనోరథమును పూర్తి నేయుదురుగాక. వీరే కొలదికాలముక్రిందట సిద్ధాంతనిదానమును ప్రభుభాగమును రచించి ప్రకటించియున్నారు. ఈగ్రంథమునందుపూర్వము మనగ్రంథములలో వివరింపబడని గ్రంథకర్తల జ్ఞానములను సవిస్తారముగ తూపింపబడినవి. మఱియును నేత్రోగచికిత్సకులలో నగ్రంథములగు బాలకృష్ణశివరాముంజే గారు విరచించిన నేత్రోగ మనగ్రంథము(ఇదిప్రస్తుతము పునఃచిత్రకాలా వైస్సులో నచ్చుచున్నది.)మిక్కిలి స్తుతిభాజనమైయున్నది. ముంజేగారి గ్రంథమునందు నేత్రశారీరము మొదలు కొని తత్త్రోగవిషయముకు సమస్తచికిత్సాద్విగ్రంథసందర్భమును ఆత్మజ్ఞులగునైతితో గీర్వాణభాషయందే వ్రాసిరి. వీరి ప్రయత్నములవలన ఆయుర్వేదవైద్యులు నేత్రోగజ్ఞాన విధులన్న అపకీర్తి ప్రహర్షము కాగలదని విశ్వసింపదను.

యాదవశ్రీకంఠగారు పండిత హరిప్రసన్నులవారి సాయమున వ్రాసిన రిసాషభాత సంగ్రహగ్రంథము తమవార ప్రకటించినది.

అభినందనములు

ఈ సందర్భమునందు ఆశురాలయములను ప్రతిష్ఠించిన యాదాదాదాయములను తప్పక స్మరింపవలసియున్నది. యేవలే గ్రామవాస్తవ్యులగు గంగారామ్ భట్టిదాసు అను వారిసంస్మరణార్థముగ నిర్మించిన విద్యాలయమును బౌద్ధధారయమున ప్రకటనార్థముగ పనిచేయుచున్నది. సాలుకు మాడు నాలుగు లక్షలచొప్పున నీకార్యార్థమై వారు కర్మచేయుచున్నారు.

భివజాం సాధుకృతానాం భద్ర మాగమశాలినాం ఆధ్యక్షకర్మణాంభద్రం భద్రం భద్రాభిలాషిణామ్.

* * *
నాలుగులక్షలు విరాళము
మాడకతోజు

7 వ లేదని మరల సభజరిగినది. పూనాదగ్గర యాలాలో ఉచితాయుర్వేద వైద్యశాల కేర్పరుచుటకు నాలుగులక్షల రూపాయలు విరాళ మొనంగించుటకు మురళీదాసుగారి నభినందించుటకు సభివాకు తీర్మానించిరి. ఆయుర్వేద వైద్యమును గూర్చి పాశ్చాత్య వైద్యులకు గల దురభిప్రాయము తొలగుటకు ప్రభుత్వమువారు నియమించిన నియమింపగల సంఘముల వారకును ప్రశ్నలకు స్థాయిసంఘమువారును యితర ఆయుర్వేద వైద్యులనుగూడ ప్రత్యుత్తరముల నియమితన సభవారేకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి.

స్టోకాల్ రిటైంచిమెంటు కమిటీ

నాగపురం, ఆగష్టు 7:-ఈకమిటీవారి ఎదుట ఆదాయపు శాఖాకార్యదర్శి గార్డె. వి. సి. ఎస్. గారిల్లు తెలియజేసిరి. వి. సి. ఎస్. కు ఇకముందు నూటికి ఎంతమంది నియమించవలసి నది జెప్పలేననిది. ప్రస్తుతము నూటికి 50 మంది నియమించుటకు నిశ్చయించబడినది. ఆర్థిక రాచకీయ కాణములచే ఈవిధాన మంగీకరింపబడిన ఈసంఖ్య త్వలోనే జేరునటుల జేసెదననిది. వచ్చే రి సంవత్సరముల లోపుగగూడ పూర్తి అయిన యధ్యంతరము లేదనిది. 50 హెచ్చవలయునా లేదా యను సంగతిని గూర్చి ఏమియు జెప్పలేకపోయెను. సి. డబ్ల్యు. డి. వీవు ఇంజనీరు ఇంగ్లాండునుండి రిట్రాటుమెంటును ఆపుజేయవలెననిది.

దేశీయ వార్తలు

జగరాణి దేవి చరిత్రము - నేటాలులో మృతినొందుట

ఆంధ్ర సుగాది లేఖ

పంజాబులో పోలీసుల దౌర్జన్యము - పెండ్లిలో మహిళా జరుగుచుండ పెండ్లికొడుకును చంపుట
 లిలువూరు చెరసాలలో యుజ్జుండులు
 ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘనాచరము - నాహాతీ విచారణ - కలకత్తాలో సన్యాసవ్రతము నుసంగదలచుట
 కల్కరుగారు మహమ్మదు మహారాష్ట్ర నాయకుల రాజనామాలు కల్కరుగారి లేఖ
 న్యాయవాదులు మూల స్త్రీ దరుపని చేయుట - బేళంగు చిత్రరంజనదాసుగారి ఆభిప్రాయము
 హట్టిమునుగారి శిక్ష - బాంకాయ శాసనసభలో విచిత్ర సంవాదము
 కలకత్తాలో విక్రయవిరోధము - జర్మానాలు-నాగ సాధువులు హరిద్వారమునుండి వచ్చుచుండుట
 కలకత్తాలో వరేంద్రనారాయణ చక్రవర్తిగారికి 18 నెలలు కఠినశిక్ష
 పాలిటానా సంస్థానము - శ్రావణమాసమున జంతుహింస చేసిన శిక్షించెదమని ప్రకటించుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

అఖిలభారతాయుర్వేదమహాసభ - నాలుగులక్షలు విరాళము
 ఆయుర్వేదమహాసభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము
 గుంటూరులో నిడుమర్తి ఉమామహేశ్వరరావుగారి కేసు విచారణ
 నెల్లూరు కాంగ్రెసు కాంగ్రెస్సద్యిని వదలుట
 గుంటూరు పారుషము - బాంబే క్రావికలు ప్రశంస

పంజాబులో పోలీసుల దౌర్జన్యము

పెండ్లిజరుగుచుండగా పెండ్లికొడుకును చంపుట

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము విచారణ

పంజాబులో పోలీసుల దౌర్జన్యము 9 మైళ్లదూరమున జూడి యాలా పెర్షానా గ్రామము గలదు, అచట కాశ్మీరు కుటుంబ ములకును పటానులకును బలవిరోధము కలిగియుండెను. 11 ఏండ్ల క్రితము ఆమీరుభాను జల్లారకు పరాగు పెకలో చంపిరి. ఆ కేసులో భాగూ ఆనవానిపై కేసుచేసిరి గాని అది నే శోధించుటకు యజ్ఞప్రకారమున నరనిని రెండేండ్ల క్రితము చరమి వేసిరి. నరమిలా కేసుపై నోం తినమునకు వారంటు యిచ్చుట లేదు. అది మి తప్పించుకొని తిరుగుచుండెను. పరాగులకు జడిసి కాష్మీరీల గ్రామమున నివసిపోయి వక ఏడాది జీవించి యుండి మాత్రము నెలల క్రితము మరల స్వగ్రామము నకు వచ్చిరి. నూతల నెల 12 వ తేదీన భాగూ మేనల్లుడు ఆనామకు వివాహము జరిగెను. ఆ పెండ్లికి భాగూ కూడ వచ్చెను. 12 వ తేదీ రాత్రి భాగూ వేళ్లలన్నము జరుగుచుండెను. పెండ్లిపూరుడు, భాగూ, బంధువులు ముమారు 250 వుండి కూర్చుండియుండిరి. అప్పుడు భాగూన పట్టి పోలీసుల కన్నులందరచ్చుచు 11 ఏండ్ల క్రితము చంపబడిన ఆమీ భాను లే మున్నుడు ఆమె భాను నిశ్చయించి పోలీసువారిని పిలువకొని వచ్చుటకు తగ్గోడుకును గులాము మహమ్మదును పంపెను. అది పోయి చెప్పగా 40 వుండి పోలీసులు ఆర్ధ రాత్రి కవటికి రెండు తెగలుగావచ్చి సభను మట్టవేసిరి. వారిని కూచి భాగూ హెచ్చరించగా పెండ్లి కొడుకును భాగూను చంపి ఆనెలకుడు లేచి నిలచిరి. ఆంతలో నొక్కపక్కనుండి పోలీసులు తుపాకులను కాల్చగా వెంటనే పెండ్లికొడుకు చని పోయెను. రెండవ ప్రక్కనున్న పోలీసులుగూడ తుపాకులను కాల్చిరి. తరువాత వారిచతున్న వారిని దోచుకొనిరి. ఇండ్లలోనికి జోయి గూడ దోచుకొనిరి. బోగంవాళ్ల వలన ప్రత్యమును మంగితియంద్రములకుడ తీసుకొనిపోయిరి. చనిపోయిన పెండ్లి కొడుకు శవమును పోలీసువారు కళపరచుకొనిరి. ఆ కేసును ప్రేరేపిస్తూ బంగారపు శింకరము కనపడలేదు. ఈ సంగతులు తెలిసి కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రత్యేక విచారణచేయుటకు ఉపసంఘమువారిని పంపిరి. వారాసంగతిని దీక్షి కమిషనరుకు తెలిపి 16 వ తేదీ కాగ్రామమునకు వెళ్లి 17 గురిద్ద సాక్ష్యము వున్నవారిని ఈ సంగతుల వాస్తవమువారు ప్రకటించిరి.

(స్వరాజ్య)

లిలువూరు చెరసాల

పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

సర్దారు ఈశ్వరిసింగుగారి ఖంబనము

నూతల 20 వ తేదీన సర్దారు యాశ్వరిసింగుగారిని (బూధియానా జిల్లాధారూ గ్రామనివాసి) లిలువూరు చెరసాలనుండి వదలిరి. నూతల 18 వ తేదీన పంజాబు కార్యము వారు చేసిన ప్రకటనమునకు వా చెరసాలలో భోజనదౌర్జన్యము బాగుగా మన్నవనియు చాలనుండి ఖైదీలు బలిసిరినియు (వాసిరి. అది సరిగాదు. కలకత్తాకు పిండినివరిరాని హరిగాయ లను బాగుగా ఉపకరియకుండ ఖైదీలకచ్చెదరు. ఒక్కొక్కప్పుడు వానిని నోటవెట్టుటకే పిలుచుదురు. ఒక ఖైదీకి ఉండవలసిన తూకమున కొకడు 7 పాములు తగ్గినచో నరనికి గోధుమిండి నియ్య వలసినదని నిబంధనలలో నున్నను ఆట్లొకని కియ్యలేదు. ఎవరో కొద్దియండి ఒకటిరెండు పాములు హెచ్చులయు కలిగినను కొంతకి 17-18 పాములు తగ్గిపోయినది. ఆసంగతి దొంతకము వారు వ్రాయలేదు. మహాశయ విహింస చందు గారు 150 పాములనుండి 122 పాములకును సర్దారు బోధసింగుగారు 188 నుండి 171 కిని తగ్గిపోయిరి. స్నానముచేయునపుడు ఖైదీలకు గోచీలవైచి నియ్యరు. వట్టిదికే మెలల తోనే స్నానము చేయునవలెనని సర్దారుగారు వ్రాసిరిని పంజాబు కాంగ్రెసు ప్రతిపక్ష సంఘమువారు తెలిసిరి. (స్వరాజ్య).

***
 సంఘమువారు నాహాతీ కేసుకు

7 వ తేదీన సంఘమువారు నాహాతీకేసు. అచట అన హాతీవాడుల యికిరువును నాయకులకు ఘనమును స్వాగత మొసంగిరి. 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము విచారణసారంభమైనది. రాష్ట్రీయనందలి కాంగ్రెసు ప్రముఖులు కొందరు సాక్ష్యమిచ్చిరి. సాయంకాలము బహిరంగపథ జరిగినది. ఖద్దర్, వికచత్వరము, దౌర్జన్యరాహిత్యము, అస్పృశ్యతా నివారణము మున్నగు విషయములనుగూర్చి వాడుకులువచ్చునెంచిరి. తేజయులందరును కాంగ్రెసు సంఘములందు సభ్యులుగా చేరి నిర్మాణ విధానమును సాగింపవలెనని అని నాయకులు బోధించిరి. ప్రతిదిన 18 వ తేదీన వచ్చు వాదనమును తిలకు స్వరాజ్యం కియ్యవలెను. అదియు మహమ్మది శిక్షానినము ఆనాడు మీరాత్యాగమును చేయవలెనని పలెలుగారు నుడివిరి. ఆనాడులో ఖద్దర్ పనిని పరిక్షించుటకు అఖిలభారత కాంగ్రెసు ఖద్దరుశాఖ యిన సైక్టరు యమువాదాను గంధిగారు గూడ సంఘము వారితో గొనాతికి వెళ్లిరి. అనాడు మండల మున సంచారము చేసి వీరు సలహాల నిచ్చెదరు. 8 వ తేదీన సభ్యులువారు గొనాతినండి బయలుదేరి తేజపూరుకు వెళ్లిరి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు ఖిల్లాఫతు

ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘములు

కలకత్తా అసహాయవాద నాయకులు

సన్యాసవ్రతము నొసంగుట
 అఖిలభారత కాంగ్రెసు ఖిల్లాఫతు ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘ సభ్యులు అసహాయుండి మరల కలకత్తాకు రాగానే కలకత్తా జూని అసహాయవాద ప్రముఖులు నాయకులకు సన్యాసవ్రత మును సమర్పించెదరు.

***
 మహారాష్ట్రకాంగ్రెసు
 సంఘాధ్యక్షత

ఇతర కాంగ్రెసు ఉద్యోగములు

కల్కరుగారు మున్నగువారు రాజనామానిచ్చుట
 మహారాష్ట్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షతకు ఎస్. సి. కల్కరుగారు మరల రాజనామానిచ్చిరి. భోపల్కురు, గా భేజ, గడ్చి, కవాడే, గుంజలు, రాజవాడే, లలితు, పజా ల్కరు, ఫిద్కరు, దేశపాండ్వాగార్లుగూడ పూనామున్నగు జిల్లాలలో కాంగ్రెసు యుద్ధ్యోగములకు రాజనామానిచ్చిరి.

కల్కరుగారి లేఖ

(1) కాంగ్రెసు విధానమున మార్పు జరుగవలెనని నేను రెండేండ్లనుండియు వాదించుచు నేయున్నాను. నేను నయోజిత ప్రతినిధిని. ఆ విషయమున పనిచేయుట నాముఖ్య కర్తవ్యము. (2) మహారాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు ఉద్యోగము లందున్న వారికి నిర్మాణ విధానమునం దేమియును నమ్మకము లేని కారణమున మహారాష్ట్రీయనందు ప్రజలు ఆ విధానమును శ్రద్ధగా పాటించు టకు ప్రోత్సహము లేకపోయినదని ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘము వారియందు సాక్ష్యమిచ్చున వారిలో కొందరుచెప్పిరి. కాంగ్రెసు ఉద్యోగములందున్న వారు కాంగ్రెసువిధానముతో నేకభేదంబు జూలసిపో మామున వహింపవలెను లేదా పదవులకు రాజనామాని య్యావతెనుగాని పదవులను కదలకుండ కృతచి కాభిప్రాయములను తెలుపగూడదను భావమును నాకిం అజ్ఞులభానుగారు నన్నడిగిన ప్రశ్నల వలన స్పష్టముగ వెల్లడించిరి. కాంగ్రెసువిధానమున వివరముగ కొనసాగింప నంగీకరించువారే కాంగ్రెసు ఉద్యోగములను పూన వలెనని గూడ నాకింగారు స్పష్టముగ చెప్పిరి. అట్టివారు లభించుట కష్టము. అదిగాక యిట్లు విధించుటవలన నియోజకుల నా మ్మకులగుడ భంగము కలుగుచున్నది గాన నే నివిషయమున నాకింగారితో నేకభేదంబు జాలను. కాంగ్రెసు వారితర్కానముల నన్నిటిని పూర్తిగా మహారాష్ట్రీ లంగీకరింప జాలను తిర్మాన మును మహారాష్ట్రీ మహాసభలో పరమే గారు పాటింపించుపుడు సభలో నా తిర్మాన ముజూరింపబడెను. వారు కాంగ్రెసు విధానము సమ్మతిము కానందున అధ్యక్షుడనుగా నుండుటకు నేనంగీకరింప జాలనని నేను మొదటినుండియు చెప్పయిన నేయున్నాను. ఇదివఱకొకసారి నేను రాజనామానిచ్చితిని గాని నియోజకుల నిష్పంధమున దానిని - ద్దు పరచుచుంట్టిని ఉద్యోగుల ఉచితేతల వలన నిర్మాణ విధానము బాగుగా జరుగలేదనుట సరికాదు. నిర్మాణవిధానమునందు సంపూర్ణనిర్వాహముతో కొందరు ఉద్యోగులు నుండవలయు; పనిచేయుచున్నను అనిటగూడ సభివృద్ధి నీమియును కనబడ లేదు. గాన కాంగ్రెసు విధానమునందు సంపూర్ణనిర్వాహములేని వారందరును తమపదవులను వదలవలెను. ఆ విధానమును పూర్తిగా నవలంబింపగోరువారే ఆ స్థానములను వహింపవలెను అని కల్కరుగారు రాజనామా ఉత్తరములో వ్రాసిరి.

***
 వరేంద్రనారాయణ చక్రవర్తిగారు.

కలకత్తాలో రాజగ్రహపు కేసు

18 నెలలు కఠిన శిక్ష

దేశమాతయజ్ఞ ఆసు రాజగ్రహకరమగు పుస్తకమున వ్రాసిన కలకత్తాలో వరేంద్రనారాయణ చక్రవర్తిగారిపైని తేబడిన కేసులో చక్రవర్తిగారికి 8 వ తేదీన 18 నెలలు కఠిన శిక్ష చేయబడెను.

శ్రీమతి జగరాణిదేవి

దక్షిణాఫ్రికా సాత్వికనిరోధకురాలు

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి సహచారిణి
అధ్యక్షురాలు లేఖ

హిందూదేశమున జీవించుచున్న వారందరికి మన నున్న పూర్వజాతి గ్రామమునందు చాల భవంతుడగు నొక జమీందారుడు కుండెను. ఆ జమీందారుడును అతనిభార్యయును కేవల పూర్వజాతి పరాయణులు. బాలికలకు విద్య చేర్చుటకు వారు జాత్రగా సంగీరింపకుండెడి జగరాణిదేవి వారికుమార్తె. ఆమెకు వివాహమైనప్పటినుండి నేను (ఆమె భర్తయగు పండిత భవానీ దయాళు గారు) పరిశ్రమ చేయుచున్నాను. ఆమె ను నాయుండి తీసుకొనివచ్చి విద్య చేర్పించితిని. ఆర్యసమాజ మునకు చేరిన పండిత కాసల్యాదేవిచూడ నా భార్యకు విద్య చేర్చెను. తర్వాత నా భార్యకు హిందీ భాష లో కొంత అనుభవము కలిగి వడి పుట్టుట నేను ను నా భార్యయు ను నా సోదరుడు జీవిత దయాళు ను 1912 లో నెటాలకు బయలుదేరితిమి. మేము దేర్భనుచేరగానే విద్యాపరిక్ష చేసి నన్ను దిగనిచ్చిరి. మా కెడ్డె స్ట్రీఫీటులలో నాభార్య వేలిముద్దలేదను కాగలమున నామెను దిగనియమనిరి. పోలకుగారు వెల్లి మోక్షాద్వైత వాదియగా నొప్పు మొత్తము నా భరతుడు పుచ్చుకొని కొంతకాలము గడుచిచ్చి ఆమెను దిగ నిచ్చిరి గాని ఆగడుపులోపల పర్వత సావము చేల లేదు. మేము బ్రాహ్మణులు నామెను సహజురూపిణిగా నెచ్చి గుర్తుకు వెళ్లగా నెన్నడును నాభార్యనుగూడ అరెన్దుచేసి క్షేమ చేసిరి. పోలకుగారు బామినీయగ మాకేమి ప్రేరేపించుకొన్నాడు మార్చి మమ్ముతో నాన్న బర్తకు పొనిచ్చిరి. చివరకు 1918 లో మాకనుకూలముగా తీర్పుచెప్పిరి. మాకు వివాహస్వామి శ్రీమద్భక్తిగిడి సిచ్చుట సత్కారముగదోశము బయలుదేరినది. అప్పుడు గాంధీమహర్షుని సలహాప్రకారము అరెన్దుకావలయుట నా భార్య కొంత మంది ద్రవిడ శ్రీమతులతో పిరిగి జి. కు కు వెళ్లి నది. ఆ చట వారిని అరెన్దుచేయ నందున ఆకాభంగముతో మరల పోవ నున్న బర్తకు వచ్చివది. తరువాత మేమిద్దరము నెటాలపరిచాదుకు వాటి బోయిమి. వాల్మీకిగారు వెళ్లగానే మమ్ముల నిరోధించి కొద్ది కాలము అపి మరల వదిలివేసిరి. మేము న్యూకానియకు వెల్లి తిమి. ఆ చట గొప్ప సమ్మెకట్టు ప్రారంభమైనది. తరువాత మమ్ములను ఆరెన్దు చేసి చెరి మాడునెలలు కలిసికట్ట చేసిరి. న్యూకానియ, పీటరు హార్ట్టుబర్గ్, దెట్టనుచేరసాలలో శిక్ష నుభవించితిమి. గంధి-స్మట్టు ఒడంబడిక జరిగినప్పటికి మేము జరిస్తేనుకు వెల్లితిమి. అచట నాభార్య జగరాణిదేవి రాతిపాతకాలను ప్రారంభించెను. 1915 జనవరిలో నేను నెటాలకువచ్చి దేర్భనుకద్ద వైద ఎస్టేటు లో హిందీ ఆశ్రమమును నెలకొల్పితిని. అచట భారతీయుల దిడ్డల కుచితముగ విద్యచేర్చుట కేర్పాటు చేసితిని. ఆ ఆశ్రమమున నాభార్య అసీర్పికలు క్రద్ధతో బాలు రకును బాలికలకును దేశభాషలో విద్యచేర్చుచుండెను. నేను భర్తగారు అను హిందీ పుత్రికను ప్రారంభించుటచే ఆశ్రమ భారమునందు నాభార్యయే వహింపవలసి వచ్చెను. నేను హిందూదేశమునకుపోయి మరల నెటాలకు వచ్చినప్పటినుండి నొక పుత్రికను స్వయముగా ప్రారంభించ వలెనని నాభార్య కోరెను. మేముట్లు ప్రారంభించవలసివెను. ఆమె ముద్రాకాలలో దివారా క్రమము దీక్షతో పనిచేయసాగెను. అంతయు నిద్దమై పుత్రిక వెలువడవచ్చు తరిని నాభార్య క్రికేభారాలైనది. ఆ ఆమెభర్త నా పేర నిరీక్షలనే నెటాలనుండి వాసెను. ఆయన అనుమతి వైస నే యాసాత్వికమే తినితమును నేను పుత్రికలలో ప్రకటింప బూనితిని. మాతల్లిచనిపోయినపుడు నన్నొ చారుటకు శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారితో గూడ శ్రీమతి జగరాణి దేవి నాకడకు వచ్చుచుండెడిది. ఆమె చనిపోవుటచే నెటాలలోని భారతీయు లకు గొప్పలొట్టు కలిగినది. ఆమె కష్టములనుభవించిన సాక్ష్య మునీ, ఎల్ల నారిని కన్న బిడ్డలకల్మషమెందుకయియును, బీదలపై పంపప్రాణములగు నిల్వలు. బాలకులకు బాలకులకు విద్య చేర్చుటయే ఆమెకు వినిదము. దక్షిణాఫ్రికాలో బంధకముక్రింద పనిచేయుచున్న వారిలో చాలమంది అత్యుత్సాహములు చాల విద్రుధులను నున్నారు. వారిరువర్ష నామె చూడబాలక తన తినితమునందు వారికోరకే వినియోగించి ప్రాణముల నర్పించెను. ఆ సాక్ష్యమునీ ఆత్మకు సర్వస్వమును కాంక్షిసంగుగాక యని ఆధ్యునుగారు స్వరాజ్యము ప్రాసీరి.

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

న్యాయవాదులు వృత్తి నారంభించవలెనని
చెప్పియుండినది
దాసుగారు సహాయోద్యమమును ప్రారంభించు
వార్త అనంతము

బోనుగారి ప్రకటనము
బోనుగారి రిటేషన్ కలకత్తా వెలసాలనుండి వదిలబడినది. బోనుగారు చెరసాలనుండి వెలికివచ్చునపుడు వెలసాలలో నున్న దాసుగారిని సంధించి న్యాయవాదులు మరల ప్లీడరీ పనిచేయుటను గూర్చియు నాసుగారు అసహాయోద్యమమును వదిలుటను గూర్చియు దాసుగారి వదిలిక
బోను:— ఇటీవల మరల ప్లీడరీ పనిని ప్రారంభించిన వారు మినులహాప్రకాశమే అటులచేసి రను వార్తనివేసెనా?
దాసు:— వారిలో కొందరు నానుక వదిలిరి. నేనేమి యాను నిర్ధారణ చెప్పబాలను. పరిశీలులకు నాగుగా పరికించి ఎరివట్టుకు వారే నిర్ణయించు కోవలె నని చెప్పితిని.
బోను:— మీరు వెలసాలను విడిచిన పిమ్మట ఆగహ యోద్యమమును వదిలదని ఒక బారిసాలప్రెడరతో వెలసాలల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు చెప్పెను. అది నిజమేనా?
దాసు:— అది సర్వాబద్ధము ఇట్లు తమతో నాసుగారు చెప్పినది బోనుగారు పుత్రికలకు ప్రాసీరి.

హార్మి మనుగారి శిక్ష

జంబాయికానననధలో చుర్చ

బొంబే క్రానికలు
కే. డి. వెటింగారు-హార్మి మనుగారు ముగిసిందూ కేసునకు రానుదనిని నిరోధించుటకు కారణమేమి?
హార్మి గారు-దొంగతనమునా రివిమయమున చెప్పవలసిన దిక నేమియును లేదు.
వెటింగారు-దొంగతనమునా తమ కార్యమును పుర్తిం చుట కార్యము లేవియును లేవందురా?
అధ్యక్షుడు-మిత్రుల అక్రమము. అక్రమము. మీరివిమ యమున వాదించగూడెను.

కలకత్తాలో విక్రయనిరోధము

శివ తేదీన నలుగురికి చెరి పనిరూపాయలు జార్యాకా నేయబడెను. శివ తేదీన వలంటీరు లెవరుకు విక్రయనిరోధ మునకు రాతడు.

కలకత్తాలో విక్రయ నిరోధము

హరిద్వారమునుండి నాగపాడువుల రాక
రాకనగరమునకు వచ్చుట
కలకత్తాలో విదేశీబట్టల దుకాణములపై విక్రయ నిరో ధమును జరుపుటకు నాగపాడువులు (ఆధ్యక్షులు దిగంబరగు సభ్యులు, హరిద్వారమునుండి బయలుదేరి కాశీ, గరమునకు వచ్చినది న్యాయుడు వర్తమాన పుత్రిక ప్రకటించినది.

గుంటూరు పౌరుషము

బొంబే క్రానికలు
ఆంధ్రదేశమున మరల శివకళ గోవిందుమమ్మని. మేజ స్ట్రీటు మాక్కుతా. తిరు పాక్తుడు. గుంటూరును రాజధాని నిలయ ముగ మార్చుటకు విల్లింగ్డును ప్రభుత్వమునా సామర్థ్యమున్న ప్రయత్నములకు యా మండలాధికారిగూడ సహకార యిచ్చె ను. విల్లింగ్డును ప్రభువు గుంటూరుకు వెల్లింపుడు పొయలుమావిన రాజధానితో విల్లింగ్డును ప్రభువునూడ సంక్రమింపెనని ఆ విషయ మును సభలో స్పష్టముగా వెల్లడించెననూడ తెలియుచున్నది. ఆజ్ఞాల్లంపున సంఘమువారికి పొయలు స్వాగతమెనుగుటకును మున్సిసిపాలిటీవారు సన్మానపూర్వము కొండుకుటకును ఉద్యోగు లభ్యంతరము కలిగించినవి ప్రభుత్వోద్యోగుల ప్రకటనలు విజ ను దేశమునకు వెల్లడియగును. 144 క్రి. ప్రా. కోమలెతికిచిక్కిన ఆయుధము చెల్లెనుండెను. మొగమాటము గల సముదానినలం మేజస్ట్రీటు వారిని ప్రయోగించుటకు సంసిద్ధుడయ్యెను. గుండె దిటులేనివాడు స్వాగతోత్సవములలో పాల్గొనకుండ భయ

రూఢిపర్వగారి విజయములు

విజయ ర్తి వేంకట ఉమాను హేళ్యరరావుగారి
ఆరెన్దు

సంభాషణలు
ఉమాను హేళ్యరరావుగారు, కార్మికులు కలంటిరు. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా శ్రీమదరం తాలూకా నిడమర్రు కాపుర నుడు.

గుంటూరు సబుబాయిలు

సూపర్వైజరు. ఇదిగూ ట్లరవాడు వీనికి పిచ్చిపట్టి నట్లున్నది. చిదువుమనివాడు. స్వరాజ్యముకోరకు ప్రయత్నము చేయుచున్నాడు. వీనిని వదిలవెట్టు.
సార్వైజరు. వీరిందరును బుద్ధిహీనులే.
సూప- నీ విక్కడి కెందుకు వచ్చినావు? నీకు స్వరా జ్యము కావలెనా?
రావు- నేను ట్లరవాడనుగాను పొట్టివాడను. నా కయను 20 ఏండ్లు మీరు నన్ను కదలివేయ నక్కరలేదు.
సూప- స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు వెద్దవాండ్లు లేరా? అందుకు ప్రయత్నింపదగిన సమర్థుడవు నీవొక్కడనేనా?
రావు- ఔను. నేనే సమర్థుడను. జర్మనీ యుద్ధసమ యమున మీ అంగుదేశపు ట్లరవాండ్లు పిల్లగు నడములుకట్టి వారో ఆలాగే నామాపుడేకే స్వాతంత్ర్యముకోరకు పనిచేయుట నాపధి.

మేజస్ట్రీటు కోర్టు

మే:—నీ కేరెమి?
రా:—నిడమర్తి వేంకట ఉమాను హేళ్యరరావు.
మే:—నీ వయస్సేమి?
రా:— 20 ఏండ్లు.
మే:—ఆలాగ-నాకు నమ్మకములేదు నీకు మీ సములు. కాలేదేమి-మీదేవును?

రా:— పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా, శ్రీమదరం తాలూకా, నిడమర్రు.

మే:— పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఎక్కడనున్నది?
రా:— ఆంధ్రదేశమున.
మే:— నీవిక్కడి కెందుకు వచ్చినావు?
రా:— నాయకుల కభిగందన మందించుట.
మే:— నిక్కరయిన రమ్మనిరా?
రా:— లేదు. ఆంధ్ర-స్వరాజ్య పుత్రికలలో గల ప్రకటన ములను చూచి నేనే వచ్చితిని.

మే:—నీవు మేజస్ట్రీటు ఉత్తరువును కావించివా?
రా:—అ

మే:—నీవు 144 వ కేస్ ను సుల్లంఘించి నేను చేసితినిని ఒప్పకొందువా?

రా:—మీ ఆభిప్రాయమును ప్రకారము చేయవలెననితిని
మే:—నీ కెందు ట్లరంఘించితిని?
రా:—మీరు గుంటూరు వలంటీరుల ప్రకటనముగా ఆరెన్దు చేసినందున

మే:—నీ వెంకటాలమునుండి వలంటీరుగా పనిచేయు చున్నావు?

రా:—కార్మికులనా రాజ్హాకించి నప్పటినుండియు
మే:—నీటోపి తీసివెయ్యి?
రా:—క చేతులార నెను తీసివెయ్యెను.

మే:—ఒకనిచ్చేమి? నీవు తీసివెయ్య

“ఒక కనిస్తేయవచ్చి నాటోపిని తీసివేయటలో నాజా ట్టుపట్టుకొని బాగెను. ఆయ్యా జుట్టులా గడచేమని చేసరచితిని. మేజస్ట్రీటు కనిస్తేయను కోపముగా చూచెను.

మే:—నీవు నీకు పాయంకాలము రి గంటలవరకు వెల సాలలో నుండవలెను.

రా:—నరుపార్కరము నాటోపిని ఖండుచాను తీసుకొని వెళ్లెనా.

మే:—తీసుకో.

అని మేజస్ట్రీటు చెప్పగానే నేను బోపిని ఖండుచాను తీసుకొని మొదటి యిద్దరు ముద్దాయా లున్న పోటి క పోతిని. అంత సేపు నా మేజస్ట్రీటు వచ్చుచుండె యుండెనని రావుగారు స్వరాజ్య ప్రకటన

ఈ కా సాధనము చాలానని వాచుకొనిరి. గాని పొయలులు మూలనాగ లేదు. ఆంధ్రదేశ విమలవిభాగతి కనుగుణముగ నా యకులకు గొప్పస్వాంత్యము నొసంగిరి. కలకత్త వర్షవేసినను మున్సిసిపాల కమిషనరులు సన్మానపూర్వమును పురస్కరించెయి యున్నారు. ఇట్టి విశేషరహితములగు నిరంకుశాజ్ఞలనొనర్చుటచే చాలమంది నుపసద్దేశభక్తులు మరల కార్యాచరమున కేగుట కుత్సించినది. రాజధాని కలిగించుటకుద్యోగులు చేయు ప్రయ త్నములు నిష్ఫలములు. నిర్బంధవిధాన మెరికకెనుముగ మన్న ను ప్రజల ధైర్యమును పొందింపాలనిని గుంటూరు పౌరులు ధీరత్వము తో స్పష్టపరచుట చాల శ్రేష్టమైన కార్యముని సంపాదకీ. నా వ్యాసమున బో. బే. కానికల ప్రకటించెను.

సిక్కుల విద్యావిషయక సభ

ఫ్రీ ఆగస్టు 7:— వైభవ గృహాధిపతి సమాప్తమయెను. కల్పా ప్రాంతాల్లనకు ప్రభుత్వమువారికి ఆర్థిక సహాయమును మానివైచెదమని పంజాబు విద్యాశాఖామంత్రిగారు జెప్పటచే ఈ విద్యాలయము ఆంత స్వార్థ త్యాగముతో నెలకొల్పబడి ఇట్లు కూలిపోవుయనకు వచ్చినందులకు చింతించిరి. విద్యావిషయములో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ప్రవేశపెట్టుట అవసరమనగా అందుచే ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమై ఆలోచించవలయుననియు తీర్మానించిరి.

వారావరణ స్థితి

1922-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 9-వ బుధవారము.

గ్రామములు	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో
గ్రామములు	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	85.6	75.2	0.82	59.86	...
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	86.2	75.1	0.79	28.66	0.50
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	...	...	...	...	...
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	88.0	79.8	0.01	50.63	7.94
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	84.4	79.7	0.03	34.83	4.29
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	89.8	76.5	0.55	4.81	0.79
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	78.2	67.8	0.40	23.35	8.00
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	92.1	81.0	0.51	5.49	5.23
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	96.4	79.0	0.08	10.15	1.96
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	97.9	81.2	...	8.87	8.49
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	97.7	79.1	...	10.18	1.43
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	99.9	80.8	...	3.84	1.16
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	95.8	77.6	0.16	6.20	0.89
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	95.8	78.4	...	5.43	0.70
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	97.1	78.8	0.01	3.18	0.83
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	91.8	77.8	...	0.98	0.48
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	94.4	77.1	...	2.30	...
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	85.2	77.9	...	12.72	1.30
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	83.0	72.9	...	30.80	9.08
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	84.1	73.1	0.85	61.85	5.25
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	81.8	75.1	0.09	37.06	15.42
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	84.9	74.6	0.10	91.88	9.20
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	69.6	62.2	0.63	81.82	3.74
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	84.7	76.8	0.09	82.47	0.99
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	88.5	77.1	...	82.38	...
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	85.2	76.4	0.10	58.87	10.65
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	91.2	78.6	...	7.05	5.78
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	95.8	78.1	...	5.28	4.97
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	97.3	74.1	...	1.59	2.96
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	94.8	73.8	...	0.62	3.55
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	96.0	75.1	...	8.27	6.19
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	98.8	80.0	...	4.88	3.54
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	80.0	65.9	0.02	6.70	5.13
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	83.5	65.9	...	6.67	1.62
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	65.5	52.2	0.70	8.70	2.17
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	67.0	52.2	0.03	11.64	7.11
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	87.9	71.8	...	2.46	0.08
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	95.8	78.6	...	11.44	2.00
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	...	...	0.47	11.77	3.23
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	97.1	77.5	...	1.77	1.55
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	102.1	73.9	...	2.66	3.12
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	100.2	76.7	0.28	3.12	1.01
జిల్లా కలెక్టరు గృహ	...	...	...	0.25	0.82

దక్కను, నెంబులు దక్షిణము, హైదరాబాదులందు మబ్బులు స్వల్పముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మితముగ నుండెను. పూర్వప్రాంతములు, పశ్చిమతీరము, దక్షిణము లందు మబ్బు లధికముగ నుండెను. హైదరాబాదు నెంబులులందు సాధారణముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు తిక్కిళ్లుగ నుండెను. పశ్చిమతీరము, నెంబులు, కర్ణాటకములందు వేడిమి హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మార్పులు లేవు. సముద్ర తీరములందు వర్ష మధికము గావచ్చును. సి. చంగల్యరాయ మొదలియార్.

వారావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

చిత్తూరుమండల సంఘము

2 వ తేది జరిగిన తీర్మానములు.

- (1) 5 వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభకు, కార్యనిర్వాహక సంఘసభవా రెన్నొనివారిలో పిక్టూర్, డాక్టర్ రామ చంద్రరావు వారిపేర్ల నొప్పుకొనుచు, శ్రీమాన్ ఉన్నవలక్ష్మీ నారాయణగారు, శ్రీమాన్ నెలం సి. రాజగోపాలాచార్యుల వారు, శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారి పేర్లనుగూడ ఆభ్యర్థులుగ చేర్చవలెనని తీర్మానించడమైనది.
- (2) శ్రీమాన్ సి. రాధాకృష్ణగారు లెక్కలు తనికేచేసి వారుపంపిన రిపోర్టులో వివరములపట్టిని, కార్యదర్శి కయారు చేసి యుంచవలెను.
- (3) ఖద్దర్ ప్రచారమునకు, రాష్ట్రీయసంఘమువారు ద్రవ్యమిచ్చుకటకు, నేయేర్పాటులును చేయవలెనని.

సి. రాజగోపాలాచారి

గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈ నెల 18 వ తేది ఆదివారము రోజు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బాపట్లలో యవజన మండలము (వై. యం. ఏ) లో గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ యున్నా, గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు ఖద్దర సంఘ సభయు న్నూ, జరుగును. కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులును, ఖద్దర సంఘసభ్యులును, కాంగ్రెసు ప్రచారమం దభిమానముగల యితరులను దయచేయ ప్రార్థితులు.

గుంటూరు జిల్లా, గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య కార్యదర్శి.

ఉపవిలేఖరులకు సూచన

రా. రా. పురవాసి, ఎ. చా. ప్రకటింపబాలము.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల.

ఈ క్రిందివాంఠములను ఆలోచించే నిమిత్తం శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయ విద్యాభివృద్ధియొక్క సమావేశము 18-8-22 తేది ఆదివారం కళాశాలభవనముందు ఉదయము 7. 30 గంటలకు జరుగును గాన, సభ్యులందరు దయచేయ ప్రార్థితులు.

- వాంఠములు:— (1) కీర్తిశేఖరైన కోపల్లె వాసుమం తరావు పంతులుగారి స్థానే పరివర్తకకార్యదర్శి నెన్నొనుట.
- (2) (ఎ) 5-2-22 తేదీని జరిగిన కవున్నిలు సభలోని 6 వ తీర్మానము ప్రకారం శ్రోతగాచేరిన యావజ్జీవసభ్యులు ఆరంభములో వారు కళాశాలలో చేరిన తేదీల లగాయతు, 15 నెలల నిర్ణీత కాలములో చేర్చుటకు కళాశాల 4 వ నిబంధనను మార్చుచేయుట. (బి) పరివర్తకయొక్క నిబంధనలలో అవుసరమైన యితర మార్పులు చేయుట. (3) జరిగిన మూడు సంవత్సరములకు కళా శాలయొక్క కార్యనివేదనము. (4) అవసరమని తోచే యితర వాంఠములు.

బంధు, వేమూరి రామచంద్రరావు, 1-8-1922. కార్యదర్శి, పాలకసంఘము, కవున్నిలు.

కరాచీ, ఆగస్టు 5:—రెండు వెడ్డ కాల్యలను, మరొకన్ని కాల్యలను పురమృతుజేసి నీటిసప్తయిని యభివృద్ధిజేయుటకు 8 లక్షల రూప్యములకు ఖర్చుపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. కరాచీలో తెలిఫోను కంపెనీవారు కేట్లను (ధరలను) రెండు ఇంతులకు జేసిరి. అభివృద్ధిజేయుబడిన శ్రోత తెలిఫోను లను సప్తయిచేయక పూర్వమే రెండింతలు వసూలుజేయుట సమంజసమా యని సింధు కమిషనరుగారిని మునిసిపాలిటీ వారడిగిరి.

నెల్లూరు కాంగ్రెసుకార్యదర్శిని వదలుట

2 వ తేదీ పునఃయుగం గుంటూరులో ఆరంభమైనది

శ్రీయత్ గాడేపల్లి పద్మనాభయ్యగారిని 4 వ తేదీని వదలిరి.

గుంటూరుజిల్లా, తెనాలిలో ఇండియన్

కంపెనీల ఆర్టు ననుసరించి ఏర్పాటు చేయబడిన

శ్రీ రామ ఎల్వేక్స్ నిటి

నవ కంపెనీ లిమిటెడ్ ను గురించి

పైన తెలుపబడిన కంపెనీకి ఆటవిశ్వనట్టివారును, సహాయముచేసినట్టివారును అగు కొత్తూరు శ్రీరామయ్యగారు సదరు కంపెనీని రద్దుచేయవలెనట్లు 27-4-1922 తేదీని ఒక మనవిని హైకోర్టులో దాఖలచేసియున్నాడు. సదరు మనవి 29-8-1922 తేదీన మద్రాసు హైకోర్టులో ఒరి జి న లో జడ్జి గారి కోర్టునందు విచారణజరుగును. సదరుకంపెనీకి అప్పిచ్చినట్టివారు నులై సహాయముగా నున్నట్టి వారెవరైనను సదరుకంపెనీని రద్దుచేయుటకు ఉత్తరువును జారీచేయు విషయములో ఆజ్ఞ పణలేవైనయున్న సదరు వాయివా తేదీ గారు క్షయముగాగాని లేకనేటి ద్వారాగాగాని తెలుపుకొనవచ్చును. ఈ గుర కేవలం చేయబడినవారిచే దాఖలుచేయబడిన మనవికలు మై తెలుపబడినకంపెనీకి అప్పిచ్చినట్టి వారికిగాని, ఈ సహాయముగా నున్నట్టివారికి గాని కావలసినవో క్రమప్రకారము చెల్లించవలసిన చార్జీని చెల్లించినపంపబడును.

నెం 18 రు వకీళ్లగది, కృష్ణాకర్య, వీర రాఘవులు హైకోర్టు, మద్రాసు. వాదినకీస్సు.

సరస్వతి వాచకపుస్తకములు

ఫారవీ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము.

ఈ వాచకములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదింపబడి 1921 సం॥ జూన్ 22 తేదీ నెలములో ప్రచురింపబడినది. వెంటనే మేము మామిత్రుల కల హా వైన శ్రీ డైరెక్టరు వారి Proceedings R. C. No. 127/19 Dated 11-7-19 ప్రకారము Co-operative Societies and Industries ను గురించి పాఠములు వ్రాయించి వెనుకటి పాఠములలో జేప్ప ప్రచురపరిచిమి. అప్పటినుండియు మా చిన్ని వాచకములు సర్వజనాదరణమును బడసి, దినాదిసాధి వృద్ధి నొందుచుండ మా మిత్రు లీ పాఠములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదింపబడినవి గానయు ఇందు కొన్ని పాఠములు హెచ్చుగా నున్నవనికల శ్రీ డైరెక్టరు వారికి తెలియపరచి మా పుస్తకములలో లేనిపోని నిదానోపణము చేయుచు, చాలమంది విద్యార్థి కారులకు తెలియజేసిరి.

గుణగ్రహణపాఠము లైన శ్రీ డైరెక్టరువారు మేము చేర్చిన పాఠములను ఆమోదించుచు Special Case గామాకు Proceedings R. C. No. 185 E 21-30-5-22 తేదీని పంపియున్నారు. కావున విద్యార్థి కారులకును ఉపాధ్యాయులకును మేము విచ్చించుకొనున దేవునగా నిందానోపణముచేయు మామిత్రులమాటవిని మా సరస్వతివాచకములపై క్షిణక బూనక అనేక నూతనవిషయములతో ప్రచురింపబడిన మా చిన్ని పుస్తకములను వాడుకలోనికి తెచ్చుభారము మీయడి. కావున తగురీతిని మాకు ప్రోత్సాహమొసంగగలరులకు కోరుచున్నాము.

పుస్తకములు వలయువాడు:— గోదావరీకుక్కుడిపో,

రాజమండ్రి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి ప్రకాశకము.

N. B. మావద్ద ఎలిమెంటరీవిద్యార్థులకు పుస్తకములను అన్నిరకముల స్కూలుపుస్తకములు స్వేచ్ఛనీసామానులు, వాటకములు, నవలలు వగైరా అన్నియు దొరకును.

సిద్ధమకరధ్వజ (వైవజ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదవధులలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కర్పూర, పచ్చవర్ణ కర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్వహించుచు మంచితయారచేయబడియున్నది.

కో॥ స్వేచ్ఛాచరవిహారోః నకదాచిద్విపద్యతే । మేధాయాః కాంతిజనః కామార్ద్రపశ్యకృశాకే॥

బుద్ధిని, ఆయుర్ధాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచించుచును. హెచ్చుగా ధాతుపుష్టిజేసి కామార్ద్రపశులగు గలిగించును. ఆతిమూత్రము, క్షయ, నుఖరోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగా నుపయోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. మె 25 మాత్రల రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,905.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె. ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

19 హరిస్ గోడ్డు మంటుగోడ్డు, మద్రాసు.

నిర్వహణకు తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయవైవధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

నదిని చూడుము!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

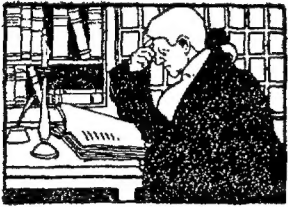

1. ఈ కాయద్రవం కన్నామూత్రాలలో గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు ఆరిత్య పీడనము నున్నది.
2. ర. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్కనబజారుపేధి రంగూను, బర్రా.
ఈ కాయద్రవం కన్నామూత్రాల బహుళ గుణము సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా హరించును.
250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

సారస్వతా సవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తిరుమలకు, కృష్ణలకు, శ్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.
మొదలు దుర్బలము, మలపు, తలవేడిమి, కులబద్ధము, అకలితేరుకుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, హాలరోగము, శస్త్రస్థలము, శిశుస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన కుదరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.
ఇది మానవకోటికి గొప్ప పరశ్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ. 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—ఈ కాయద్రవము సోకర్యార్థమై హనుకొరుకుచే మద్రాసు, నెం. 881 కంటి కట్టిపేధిలో మా ప్రాంతిని తెలియజేయుము. తక్షణ ఎల్లరు (పోతానా) మొదలగు కొరతము. వి. సి. ఆర్. లకు మద్రాసు ప్రాంతినుండి పంపబడెను. (251-594) సారస్వతా సవము కంటికి చూపుట శ్రీకృతారాధున వైద్యశాల మైనూరు.

ఎంత చురుకుగా మంచి గ్రంథకర్తల చేష్ట వ్రాయబడిన గ్రంథములను చదివెదరు; ఎంత అధికముగా చదివినను, అధికముగానే చదువవలసియుండును. తృప్తియుండదు.

బాగుగా చదివి, సంతసింపడు. అయితే మీ కండ్లను మరువవద్దు. మా వద్దకు వచ్చి పరీక్షించుకొనుడు.

డబ్ల్యు.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు.

W. E. Smith & Co., Ltd Mount Road Madras.

బంగాళా దేశమునందు మిక్కిలి ముఖ్యమైనదియు, వ్యవస్థాపితమైనదియు, నయమైనదియు నైన

ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మూలధనము రూ. 2,00,000. చందాలవలన వసూలైన మూలధనమురూ. 1,75,000.

దైత్యులు:— జడ్జి, సబ్ జడ్జి, వకీలు, జమీందారు మొదలగువారు గలరు.
చాన్స్ అఫీసు:— 8, 8/1 ఆస్ట్రేలియన్ బీధి డక్కా.
ప్రాంతీయ:— కలకత్తా 12 వా బజారు బీధి, 155-1 అప్పరు చిట్టూ రోడ్డు (హోవబజారు) హరిజన్ రోడ్డు (బారాబజారు) భవానిపూరు 69 రున్నా రోడ్డు, రంగపూరు, బోగూరు, మైమెన్ సింగు, బాల్ సాయిగురి, డార్జిలింగు, కాళి ముజ్ ఫర్ పూరు, ఖుల్నా, మద్రాసు.
కవిరాజులు, పోస్టుమాస్టరులు, ఉపాధ్యాయులు మొదలగువారికి ప్రత్యేక లాభము.
ఈ నిగుడ తెలుడబడిన పుస్తకములు ఇవాముగా పంపబడును.

(1) గృహవైద్యము (రెంగాలీ) (2) కామకామము (3) పరిక్షలో తేరునిధము (4) జీవితమును జయించుట (5) కాటలాగు వాగ్ద (6) హాస్యము (7) 1922-వ సం॥ క్యాలండరు (ఇంగ్లీషు రెంగాలీ) (8) ఉపాధ్యాయులు, పోస్టుమాస్టరులు ధనము వార్జించు విధము. (ఔషధయోగము యినాం) మకరధ్వజ కులము 1-కి ధర రూ. 4; (9) జ్వరరహితంక (జ్వరమాత్రలు) బుడ్డి 1-కి రూ. 0-6-0; కరబాద్యము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-12-0; చక్కనప్రాసన సేవ 1-కి రూ. 4.

తామర, డోబీసు తీట

మొదలగు వాటికి శాస్త్రోక్తముగా నూతన పద్ధతి ననుసరించి కనిపెట్టబడినవి.

ప్రోటల్ ద్రావకము బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0

ప్రోటల్ ఆయింటుమెంటు బుడ్డి 1-కి ధర 0-6-0

ప్రోటల్ నబ్బు బిల్ల 1-కి ధర 0-12-0

బాగుగా నబ్బుతో రుద్దిన తరువాత ఆయింటు మెంటునుగాని లేక ద్రావకమును గాని ఉపయోగించవలెను. గుణము అత్యద్భుతము.
గుడ్డలకు తగిన ముతకపడదు. దీర్ఘ కాలమునుండి ఉన్నవి కూడత్వరలో మాయమైపోవును.
మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం. 1208, మదరాసు

దంత చూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-కి 0—2—0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటమును, నోటు దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచి మందు.

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 ఆకులకాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి
బాంకి టెల్లిగ్రాఫిక్ ట్రాన్సుఫరు 15 19/82 పెన్నీలు
బాంకిడిమాండు డ్రాఫ్టులు— 15 5/8 పెన్నీలు
లండను బిమాండు డ్రాఫ్టులు } 15 25/82 పెన్నీలు
బాంకి కొనుగోలు రేటు }
మూడు కెలవాయిదా డ్రాఫ్టులు 15 15/1 6 పెన్నీలు
ఆరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/8 పెన్నీలు
కలకత్తా మార్కెటు

కలకత్తా ఆగస్టు 8 మంక్ష వారము

పత్రిక:— బెంగాలు వాగపూరు రూ. 452/8
డబ్బారు 882
కెనోరాం 12/12
జనపనా:— ఆంగ్లో ఇండియా 870
యస్. యల్. కైపు 85/4
హాపురా 44

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి, బాంకి టెల్లిగ్రాఫిక్ ట్రాన్సుఫరు 15 21/82 పెన్నీలు
డిమాండుబిల్లులు— 15 11/16 పెన్నీలు
బొంబాయి
షేరుమార్కెటు

బొంబాయి ఆగస్టు 8 సోమవారము

సాయంకాల మగుసరికి వాటాలధరలు య్యూకిండివిధమున

నిలచియుండెను.	
అహమదాబాదు ఆద్యాత్మ	రూ. 2965
బొంబాయి కాటక్	1110
బొంబాయి డ్రెయింగు	1425
నెంటులు ఇండియా	505
నెంచరి	782
కొలాబ లాండు	2290
కెనెంటు	527
కేరింబాయి	2000
డెవిడు	1785
ఫజులుబాయి	1859
ఇండియను షీచింగు	205
ఇండోరు మాల్వా	710
కోహినూరు	2770
మ్యూగ్రేటు	897
పెరలు	1047
ఫోనిక్సు	925
సిండ్లెక్సు	812
హాపుర్	840
స్వదేశి	5040
సాగసు	1200

ఇతరవాటాలు

తాతా స్టాక్—రూ. 855
తాతా విరను అండు స్టీలు (అర్జి న8) 57
" " (డిఫర్) —195
తాతా ఆయింటుమెంటు—47
నెంటులు బాంకి—38/12
తాతా బాంకి—15/8

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి:— బాంకి టెల్లిగ్రాఫిక్ ట్రాన్సుఫరు 15
[21/82 పెన్నీలు
డిమాండుబిల్లులు— 15 11/16 పెన్నీలు

గడచిన జనాభా ప్రకారము కాకినాడలో 7598 యిండ్లుండెను. మొత్తము జనసంఖ్య 53848. మతములను బట్టి వారి సంఖ్య య్యూకి.డి నీతి నుండెను.

	పురుషులు.	స్త్రీలు
హిందువులు	24129	24994
మహమ్మదీయులు	1503	1220
క్రైస్తవులు	630	768
జయనులు	34	17
బౌద్ధులు	46	5
పార్సీలు	4	3

(కవి)

రాజము - ఆర్థికము

రాజ్య ప్రభుత్వము

రాజ్యప్రభుత్వము ప్రజలను శాంతి నువ్వించుచుంటిని నన్ను చాలానంది ప్రార్థించియుండిరి. అందులకు కాఁజములను యిచ్చితిమి ననేకసారులు చెప్పియుంటిని. మరల నిఁకాఁ సారి చెప్పెదను రాజము కనుటకులకు సుపాదన కొద్దియే యని విషయము నుద్ఘోషించెను. సాధారణముగా రాజముమీద పనితీరుటకులకు కొంతమంది మూఁదవాలు సుపాదించుచున్నారని. ఎక్కువ లాభము కలుపు పని తీయు కాలములో నీ రాజము ఉపయోగించిన లాభముందెను. చేయుట తేలికపనియు లేదువుడె రాజ్యమును ద్రవ్యముని నేను చేయుచుంటిని. కొంతమంది రాజ్యమును ద్రవ్యముని పాటుబడ నవలయు లేనివారలను గూడ చేరుకొనవలయునని రాజ్యమును ద్రవ్యముని కోరియుంటిని. రాజ్యమును ద్రవ్య ప్రతిపాదనలను కనుగొనవలయునని అన్నవత్తములలోను పాటుబడుట నుభ్య భగ్యుల్యపాణ మగును. అందు కలకు సంబంధించిన వింతలకు గురైనవలయు. లేక పొమ్మ మానము గల్గియుంటుంటు సహకారమును నుండును. ఈ విధ విషయము ఆర్థికమునకు సంబంధించినది కాకపోవుటచే దానిని గూర్చియుచు నిర్ణయించు లేదు.

తన పొట్టకై కష్టపడి పనిచేయకపోవున వారిని రాజ్యమును పనిచేక దూర్చివైపును ద్రవ్యములయెను. రాజ్యముమీద వీరిన గాము అమ్మునవలెను నేత కునయొకచుయ్యునని దానిని ద్రవ్యమును తన ప్రజలయే తగినదివారికి కొలది కాలము క్రిందనే రాజ్యమునుకునుండిన వారినియు అపవిత్రము చేసిన వారు. భారతదేశ ఆర్థిక చరిత్రను యీ విషయముల పొగుగ చెప్పును. 1800 సం. ముగిసే వెళ్లి ప్రభుత్వ భారత రాజ ప్రతినిధిగ నున్న సమయమున దాక్టరు ఫ్రాన్సిసు బుకానను అనువాద దక్షిణాంధ్రాప్రాంతమునకు ఆచట ప్రజల యార్థిక స్థితిని గూర్చియు వారి వ్యవసాయము పంటలను సూచి రిపోర్టు చేయుటకు పంపబడిరి. దాక్టరు బుకానను యీప్రతి యిందెయూ కంపెనీ సేవకుడు. గావున ద్రవ్యము రిపోర్టులు ప్రభుత్వమువారి ప్రాతికారితత్వ కట్టలలో నుండును. దక్షిణ హిందూస్థానమునందు విచారణయైన పిదప, ఈ త్రవదేశమునందు గూడ విచారణ చేయుటకు దాక్టరు బుకాననుగారు 1807 సం.ము నందు పంపబడిరి. వీరగులలోను, పొట్టయందును రాజ్యముమీద నాలువదడుట, నేలయును ముఖ్యమగు దేశము వర్తికలకును ఆయన గమనించెను. రాజ్యము ద్రవ్య వారందయు శ్రీలు 3,80,426 వుండియుండిరి. "వీరిలో చాలమంది నుభ్య మ్నము కొన్నింటలు మాత్రము వడుకుదురు. ఒక్కొక్కరు మొత్తముమీద సంవత్సరమునకు 7 రూ. 2 అ. 3 పై, విలక్షణ వారమున వడితెను. అందులను గలసి 28 లక్షల 67 నేల 277 రూపాయల ఖరీదుల కాఁజమును వడితెదరు. నాలు వడికిన వారలకు 20,81,000 రూపాయలు లాభముండును.

సహకారము 1,59,500 వుండి శ్రీలు నాలువడికి సంవత్సరమునకు 12,50,000 రూపాయల విలక్షణ వారమును తగూరుచేసిరి. ప్రతిశ్రీయును అందువలన సంవత్సరమునకు రూ. 3-8-0 సంపాదించ గా మొత్తము 239 280 రూపాయలను సంపాదించిరి

భగల్పూరునందు 160000 వుండి శ్రీలు వడికెడివారు. ఒక్కొక్కరు రూ. 4-8-0 చొప్పున 720000 రూపాయల ఖరీదు కాఁజమును తగూరుచేసెడివారు.

గోల్కొండలో 175600 వుండి శ్రీలు 1106250 రూపాయల విలక్షణవారమును వడికి సంవత్సరమునకు ఒక్కొక్కరు రూ. 2-8-0 చొప్పున 489000 రూపాయలను సంపాదించిరి.

దీక్షాపూరులో నాలువారమును తయారుచేయుటయే, గొల్కొండపూరి యిందెలోని శ్రీలకు తీరికయుండునపుడును, కాపువారి భాగ్యలకు చాలమందిని పనియొందుడెను. మగ వార్లును ఆదవాల్లును గలసి వత్తము చేయువారుల తప్ప శ్రీలకులకును సాధారణముగా వాపనినే చేయుచుండెడివారు నాలువదడుట కలకు 915000 రూపాయలు లాభముకచ్చెడిది."

నూరు వత్సరములక్రింద 5 జిల్లాలలో శ్రీలు పనిచేయు టవలన 85 లక్షలు లాభమునచ్చెను. ఈ సంఖ్య యిట్టి రూపాయ విలువనబట్టి చూచినయెడల 2 కొట్లకు సమాన మగును.

కోటిమంది జనసంఖ్య యున్నచోట శ్రీలుమాత్రము తమకు తీరియ్యవులదు పనిచేసి 2 కొట్లరూపాయలు యెక్కువ సంపాదించగల్గిరి. ఈలాభమువార్లు దేశమునకిప్పుడు పోయినది. ఈప్పుడు ఆర్థిక కారణములచేతగాక రాజకీయ కారణములచే

యీ దేశమునందునుండినది. రాజ్యమును ద్రవ్యమునీశ్రీలు తమ చక్రముల నొకమూల వడచేసి అంతిము లాభకరమగు పనిని చేసిగారి మొదలిదర్శి. తమకాలమును సద్వినియోగము చే యిరిరి. వీలవసగా దేశముయొక్క రాజకీయపరిస్థితులు వారిచ క్రమును మూలబడచేసి దానిపానే యేమియు నీయకపోయెను. ఇంతియగాక వంశపారంపర్యకర్మమున్నవారి వృత్తి, అందలి నేలని నేలులు యీగానీను అవ్యాజమువలన అన్నియును పో యెను. ఈప్రయిందెయూ కంపెనీవారు తమ యుద్ధదేశమును దెల్పి నటుల, భారతదేశము పచ్చిగడ్డువులను సైన్యదేశమునందెయే యుద్ధాంధు యుద్ధదేశము.

ఈ రాజకీయపరిస్థితులను భారతదేశ నిత్యజలంకలు ను కనువృత్తుల గొల్పియిరి. భారతదేశ చారిత్రము జూచినను ప్రభుత్వమువారి ప్రాతి రికార్డులను జూచినను ప్రతిమ కర్తవ్యల లాభము కొరకు భారత పరిశ్రమలను నంపించుట నెన్నియేని దృష్టాంతములు గానవచ్చును.

ప్రాచ్యభారతము అను పుస్తకమునకు తిపోద్భావము: వ్రాయుచు 1898వ సం.ముగిసే మార్చి నగరముల వ్రాసిరి. "ముఖ్య మగు రెండు విషయములు చెప్పక తప్పవాయెను. (1) దేశము యొక్క సాభాగ్యము (2) దేశముల చారిత్రము. ఒట్టకాలది మానవుల దుస్థితికి నుచు పాతకునెను, ఇంకా ను దేశస్థితి మౌళము జూచి సావధానము జాప్యవారను యీ పుస్తకము ల కంటిని జూపునపు డీరెండు విషయములను మనసునందు కొని ఇంకాండు భాగన దేశములో తన పాలకులకు పొరి ప్రాతికముగ తేలిక యవ్యాజమును గుర్తింపరచ్చును."

1898వ సం.ముగిసే మార్చి, మార్చి. విల్సనుగారు భార తదేశ చారిత్రమునందు యిచ్చివిషయమును భృతపరచుచు నొక చోట రాజకీయమున నవ్యాజమును ప్రవేశపెట్టి బ్రిటిషు కను నిర్మాతలకు సమాన పరతులమీద నే మాత్రమును పోటికి రాజు లని భారత వస్తునిర్మాత నాచివేయుటకు ప్రయత్నించినట్లుగాన నగును. భారత దేశపరిశ్రమల నాచివేయుచుంటేనే మెయిస్టీ మాంచెస్తరు మిల్లులు పుట్టింపబడినది ఆయన వ్రాసెను. ఇప్పుడు తమ వృత్తిని వివర్ణింపవలసి వచ్చి-వారు సేవమాన్యు గానక భూమిని దున్నుకొని కొంతకాలము సోమాం. గుండువలసివచ్చె ను. ఆ అయిదు జిల్లాలలోను దాక్టరు యికానను కోజులలోనే కోటి మంది శ్రీలు వారమునకును వారింట్లోగా యిప్పుడు వడచవలసిన యావత్సకత ఆ కోటి మందికేగాక తమవృత్తిని కోల్పోయినవారికి గూడగలడు.

నూలువడుకు వారలకు యెక్కువ రాబడిని చేపూర్పు ఇతరవృత్తుల కలవని చెప్పట యననసరము. ఇందెలోనే పనిపాటు లుచేసికొనవారలకును వృద్ధులకును బాలికలకువులకును నూలు వడకుటయే సాధ్యమగు వృత్తి కాలయాపనము. మరియే వృత్తియైన నుండినేని ప్రజలు దాని ననుసరింపు కచ్చును కాని రాజ్యము ద్రవ్యములవలన వారు తమ యావాయమును కింకను చేర్చుకొనవచ్చును. ఇంతియకాక తేశమున కంతకును కావలసిన బట్టలను తయారు చేయుటకు సహాయ పడవచ్చును. భారతదేశ మిదివరలో కోటిరూప్యముల విలువగల నూలు గుడ్డలను యెగు వడి తేసియుండిను. ఇప్పుడును నూలు వడకుటకు వాగుగా ప్రారంభించి ప్రజలు కడ్డెరునే భరించుచుండిరని ఆకాలము మరల వచ్చును. మనము యెగువడి చేయులేక పోయినను దేశమునకు వలయు గుడ్డలను తయారు చేసికొన గల్గుచుము.

కర్దరును తప్ప సేవ గుడ్డ నుపయోగించుట లేదని శిష థము బూనువెడల మన దేశీయ పరిశ్రమను రక్షించుటయే గాక, భారతదేశ పరిశ్రమలను సద్వినియోగ తన కర్తవ్యముల వాగు చేసికొనివారి పోటికుండి రక్షింపవలయును.

నేను ఆర్థిక కాశ్రువేత్తనుగాను. చాస్త్రవేత్తలకు సంపా దకులు ఆర్థిక కాశ్రువేత్తలకునుండి వరకమును గురించి ఆర్థిక లాభములను నేను చిప్పించినాలో తిక్కలన్నచో నాకు సమ ర్థించుకొనుట కష్టమకాకములేదు. నేను ఆర్థిక కాశ్రువేత్త ను కాకపోయినను, ఆకర్తవ్యము మిల్ల, తల్లిపాలకేర్దునపుడెట్టి భావమును గల్గియుండునో, నేనును అట్టిభావముతోనే, భారత దేశములో అన్న మో కామచెల్లగా అని యెప్పు లక్షలకోలది మందికి అన్నము పుట్టుటకై యీ రాజ్యమును నాచిరి. రాజు ముమీద నూలు వడకుటను గూర్చి ఆర్థికముగ విచారించి తీసిని ఖండింపనో బలబరపనో గోరువారను 25 సంవత్సరముల క్రింద ఆదర్శ పుణ్యపాదగు ఆర్. సి. దత్తుగారిచే వ్రాయబడిన "భారత ఆర్థిక చారిత్రము" అను గ్రంథము రెండుభాగములను జదివిన పిదప గోరెదను. (యంగుయిండియా)

నేలము అమకము (258)

విశాఖపట్నం జిల్లాలోని విజయనగరం సంస్థానమునకు చేరిన రత్నోపుష్పమునంద 1831 ఫస్ లీల్లా సేకరించబడిన పుట్టు వెండ్రుకలు సింహాచల ములో 3-10-22 తేదిన బహిరంగ నేలములో అమ్మబడును. సింహాచలము బి. ఎన్. ఆర్. రైల్వే మీదనుండు వాల్తేరు రైలు స్టేషనునుండి బాట మీదుగావచ్చిన 7 మైళ్లుండును. లేక సింహాచలము స్టేషను నుండివచ్చిన 3 మైళ్లుండును. వెండ్రుకలు మూడు రకములుగా విభజింపబడి యున్నవి.

సాము.

1 అడుగు మొదలు 1 1/2 అడుగు వరకు నిడివిగలది	8 1/2
9 అంగుళములు మొదలు 12 అంగుళముల వరకు	591
9 అంగుళములకు తక్కువ నిడివి గలవి	3982
	5447

ఇతర వివరములకు సింహాచలములో నుండు దేవస్థానము అమీనాగారికి వ్రాసిన తెలుప బడును.

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచము దెల్లెడలను మిక్కిలి భ్యాతిగాంచి యాకే మోగ్యతాపకములను, పరిస్థితిల్లుకు కొనిన ప్రాశ్నెపకు ప్రకాశకారావుగారిచే రచియింపబడినది. ఈ పుస్తక మెల్లవారికిని బోధపడునట్లుగా చక్కని తెనుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారుకు యితరులసహాయములేకుండ తమంతటా సే జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెన్నడును ప్రచురింపబడలేదు. ఈ పుస్తక ములో ననేక జ్యోతిషరహస్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషులకిదివరకు తెలియనట్టి హంకేములు కలవు. ఒక్క పారి చూచిన పైని వ్రాసిన సం.లను నిజమని విశ్వా తెలియును. ఒక్కరతి నేల రూ. 2-8-0 లు దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవల యును.

కళింగ జ్యోతిషనిలయము హైదరాబాద్, విశాఖపట్నంజిల్లా.

సిఫ్ లిస్, నెగరోగముకు (157) పూ చీ యె న ఔ ష థ ము

ఎట్టి విధ సిఫ్ లిస్, నెగరోగములచే న్యయముగా నను. ఏమియి చున్నను, లేక కంక పారంపర్యముగా అనుభవించు చున్నను, 7 దినములలో పూర్తిగా కుడుకు. కుడుకు పక్షమున కుండింతలు నైకము వాపసియ్యబడును. నెగరోగనివారికి వి. సి. ఖర్చుతో సహా టుడ్డి 1-5 రు 8-0-0 సిఫ్ లిస్ ఔషధము " " " " రు 4-8-0

కర్తవ్యములు ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాయవలెను. HAKIM ABDUL HAJEE, P. O. Kamtaul, Darbhanga North Behar

తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము

మారు ఇల్లకదిలకనే తెలుగు మార్పుయి నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రాశ్నా ప్రస్నా నిమిత్త మనాచిర్ల పంపించండి!" (18) ఇకాఫర్వేమక బ్యూరో, కాకినాడ.

విస్తృతకవులు

కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు	
కీదాభిరామము, శ్రీనాథకృతము	1-0-0
కుమారసంభవము:— ఎన్నోచోడ దేశవదీకము	
ప్రభుభాగము ద్వితీయభాగము. 1 క	1-0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము తైలకవి రచితము	1-0-0
అనియారకము రామకృష్ణకవిచేదెనింపబడినది	
భాగవతము	0-8-0
త్రపురాంధ కోదాసారణము రాచిసాటి	
త్రపురాంధకృతము	0-4-0
పై గ్రంథములు చెప్పే పట్టణము ఉంకనాలపేటి 888 నెం. 100టిలో మా. దొరసానుయ్య వేరట వ్రాసినపదయ్యలయ.	

1-1-1942.) 22-2-1942.

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి (1045)
 107-108 డిగ్రీల యెండవేడిమి తెలియకుండు టెట్టు? (2)

అమృతములకత్తెలము

ను ప్రతినిత్యము తలకురాచుకొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎండవేడిమిగాని తెలియదు. ఈ తైలము; కండ్లకును, మెదడునకును చలవకలిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయును. కలసెప్పలను బోనణచును; అతినిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుకుచ్చునల వెంట్రుకలను బెంచును. నడకెబ్బలను రానియ్యదు. యోచన చేయువానికి ఇది మిక్కిలి మంచితైలము. సమస్తమైన శస్త్రరోగములకును, శిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధిచెందినది. చాకింగు, పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. ధర 6 అవున్సుల సీసా యు 1-0-0. [క్యాటలాగు ఉచితము. తృప్తివిలాసము:- "పండిట్" మదరాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పన్ వీధి, మదరాసు.

త్వరపడుడు. వెల లులభము. ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ జిల్లాబోర్డువారి బహుమానము పొందుచున్నది

129 రకముల ఔషధములున్నవి

(91) బోడకాణ సంచారిణి:- ఎంతకాలమునుండియున్న క్లిష్టరోగమునైనను నాగముగోజులలో గుణము కనబరచి. కాళ్ళుమంటలు, నీరు హరించుటయుగాక పగిలిన పాదములు సహజస్వస్థులై కమలములవలె ప్రకాశించును.

15 రో. య 4-8-0 వారమునకు య 2-8-0.

(40) నిఖిల వ్యాధిమైతేభ కంఠింపము. చిట్టభిరంగి, పల్లిక, బగ్గెలోనగు సహాయులున్న, కీళ్లనొప్పులు, నల్లని పొడలు, మూలవ్యాధి, పొండుపు, సహమేహములు, మేహములు, మేహాక్రణములు, కుక్కనవ్వు మొదలు అన్ని వ్యాధులను వారము రోజులలో నివారణజేసి చలము, శరీరకాంతి, రక్తవృద్ధి, వీర్యవృద్ధి కలిగించును. ఇచ్ఛాపత్యం.

నెల రో. య 6-0-0, 15 రో. య 8-4-0.

(20) సర్వవిధ శిరోరోగసంజివరేహ్యము. జీర్ణించిన పత్తి, తిరుపు, ఎరుపు, నలుపు లోనగు యేండు రోగనైనను, మూత్రము స్వస్థముగాని, బోట్టుబొట్టుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు తగ్గి రక్తపుష్టి చేయును. 3 పూటలలో గుణము కనిపించును. ఇచ్ఛాపత్యం.

డబ్బీ య 1-4-0

(48) మహాప్రసాదీరసము (అన అష్టాదశ కష్టరోగసంజివరేహి) నెల రో. 5-0-0, 15 రో. 2-12-0. సహమేహములు, పొడలు, మచ్చలు, కాళ్ళు, చేతిచేళ్ళు, పెదవులు, ముక్కు, వక్షరాలు లావై ఎరబారి నదా తిమ్మిలగా నుండుట, మేహనీరు, అంతర్గ్రణములు కర్మరాలుట పరమానందము.

(27) శ్రీరామాస్త్రయోగము నెల రో. య 8-0-0, 15 రో. య 4-0-0 కఫములు, శ్వాసకాసులు, దగ్గు, వగర్చు, ఉబ్బసము, మొ॥ క్షేమవ్యాధులకు బ్రహ్మస్త్రము, 3 పూటలలోకఫమును హరించి నెలరోజులలో పూర్తి నివారణ నిమిషును. గోలాలపురం, కొత్తపేటపొట్ట.

(గోదావరిజిల్లా) } కె. వి. ఆచారి, K. V. Achari
 ఆయుర్వేద యానాని డాక్టరు. Ayurveda unani Doctor

ఇ నా న థ లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆంధ్రకవరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒక్కమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను

అష్టాంగ

అమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, పోర్టు - బాంబాయి.

Esanale. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు. (25)

తూర్పుబంగాళపు పంచదార మిల్లులు లిమిటెడ్

55, ఎజ్రావీధి, కలకత్తా

123

ఇప్పుడు మార్కెట్లో ముఖ్యమైన ఔషధము పరిష్కరింపబడినది. ఆసాం, సాదియా సరిహద్దులలో మాజాహాజీ అనుచోట కంపెనీచే, యేటకాటకు 5000 యెకరముల (తైగా) భూమిని ఒకటిగా కొనిరి. ఈసంస్కారము మేము నాటు ప్రారంభించితిమి జాతీయప్రయోజనమునకై తమధనము వ్యయపజేయ నవకాశములేక దాచియుంచిన భారతా ద్యులు త్వరపడి యీకంపెనీలో ధనము పెట్టి పాలుగొని భారతదేశములో ముఖ్యముగ నవసరముగ గావలసిన పరిశ్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడవలయును.

భారతీయులుమాత్రము వాటాలను 3 నెలలవరకుమాత్ర మిప్పుడు కొనవచ్చును. వలయు ధనము చేతురకున్నచో, దీనిని బ్రిటిషుదీవులలోను, అమెరికాలోను చేతురకుటకు ప్రయత్నములు చేయవచ్చును. అందునలన యిండియాలో మంచి ఉపయోగకరముగు లాభమును దెచ్చు పరిశ్రమాభివృద్ధి భారతధనముతో సమకూరు నవకాశము జూచివిడిచినవారగుదురు. అందులకు వారు పిదప పశ్చాత్తాపము నొందవచ్చును.

ప్రాస్పెక్టుసుకును, దరఖాస్తుపాఠములకును మ్యానేజింగు యేజెంట్లుగ మెస్సర్సు యస్. యస్.

డికా లిండు కంపెనీ 55 ఎజ్రావీధి, కలకత్తా యని వ్రాసికొనవలయును.

Agents, Messrs S. S. Dean & Co., 55, Ezra Street, CALCUTTA.

మలయచందనము

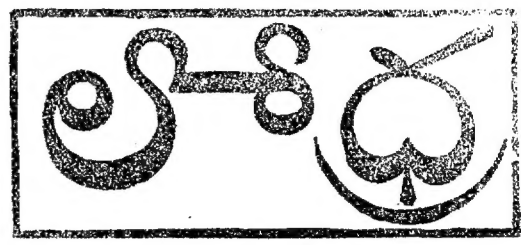
గనేరియా అను పెగరోగమునకు ఔషధము

పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పా లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాధు విధముల నెగ రోగము ను పూజించు పూటలలో మున్నము స్త్రీల వ్రకుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశిసంధము. (1251) డబ్బీ 1 కే వెల 2-4-0

కారిబా సవము. సవాయికి సీసా 1-0-0
 సారస్వతాజిప్తము బుద్ధి హెచ్చించును సీసా 1-0-0
 అరవిందానము పిల్లలకు దివ్యామృతము సీసా 1-0-0
 ఉశిరానమము రక్త పిత్రమునకు సీసా 1-0-0
 భృంగావళక తైలము తలంటులకు సీసా 1 0-0
 విరేచనకటి మాత్రకొక విరేచనచుగును. 0-8-0
 సన్ని సాతలైరవి తులము 1-0-0
 బడవానకటి పరిణామకూలకు 0-8-0
 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

కే స రి ర త్న త్ర య ము

గ రాశిముగ్గ గ నివారిణి:- స్త్రీలకు గలుగు బురుగుల బహిష్టి కావండుట, ఆకాలబహిష్టి, మైలజాస్తిగాను రిద్దుని గాను పోవుట మనుచురోగము, సంకాపహిత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూరికావారిము, కీళ్లనొప్పులు, అరకాళ్ళు అరచేతులుమంట మొదలగు స్త్రీల మర్మ వ్యాధులను గుణము 12 ఔన్సు 8-0-0; 6 ఔన్సు 1-10-0

రక్తగుచ్ఛి వ్రావకము:- ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, మేహవ్యాధులు, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమునకు కాంచిన మోటు రావకు తోడ్పడు నిమిషును 12 ఔన్సు 8 0-0; 6 ఔన్సు 1-10-0,

సర్వజ్వరనివారిణి దీనివల 6 ఔన్సు 2-8 0; 3 ఔన్సు 1-8-0; 1 ఔన్సు 0-8-0
 కే స రి కు టే రం, ఆయుర్వేద అవుషధశాల, 28 పోలీసు కమిషనరు లగ్గిమోడ్డు, ఎళంబూరు మౌజా
 (166)

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయం
 స్థాపితము 1881 సం॥
 ఈ ఔషధాలయపు ప్రసిద్ధి జెందిన
 ఆ తంకనిగ్రహ మాత్రలు
 వీటిని నేనించి మేలుపొందిన ఆనెకులు పలుమారు
 విదవక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీరు
 కూడను పొందవలెను అనుట మాకోరిక - ప్రస్తుతం
 తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరిక పంపబడు
 మాయొక్కబాబితాలకు గాను దయచేసివాయుడు.
 ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయం
 (219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.